

เอกสารประกอบการบรรยาย

เรื่อง “ข้อพิจารณาทางกฎหมายปกครองเกี่ยวกับ
กลไกในการป้องกันการผูกขาดและการค้าที่ไม่เป็นธรรม
และสภาพบังคับตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560”

โดย

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์
รองประธานศาลปกครองสูงสุด

งานเสวนาหัวข้อ

“ การบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ”

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2563
ณ โรงแรมเซ็นทรา บาย เซ็นทารา
ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์

ข้อพิจารณาทางกฎหมายปกครองเกี่ยวกับ
กลไกในการป้องกันการผูกขาดและการค้า
ที่ไม่เป็นธรรมและสภาพบังคับตามพระราชบัญญัติ
การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

โดย
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์
รองประธานศาลปกครองสูงสุด

เค้าโครงการบรรยาย

องค์การกำกับดูแลการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ และข้อพิจารณาทางกฎหมาย
ปกครองที่ต้องปฏิบัติตาม หรือต้องคำนึงถึง

การป้องกันการผูกขาดและการค้าที่ไม่เป็นธรรมที่ต้องห้าม หรือถูกควบคุม
ตามพระราชบัญญัตินี้

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อพิจารณาทางกฎหมายปกครองที่คณะกรรมการฯต้องคำนึงถึง

องค์กรกำกับดูแลการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้

3

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า และสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการ

เป็นองค์กรของรัฐฝ่ายปกครอง
ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย
นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบ
ของคณะรัฐมนตรี

เป็นคณะบุคคลที่เป็น
“องค์กรหมู่” ซึ่งทำหน้าที่เป็น
“องค์กรกำกับดูแล”
(regulator)

สำนักงาน

เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ
และไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ และเป็นนิติบุคคล

อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเลขาธิการ

เลขาธิการฯ ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการฯ

เป็นหน่วยเลขานุการ
หน่วยสนับสนุนงานของ
คณะกรรมการฯ และ
เป็นผู้นำมติของ
คณะกรรมการฯ ไปสู่
การปฏิบัติ

4

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับเลขาธิการฯ และสำนักงานฯ

5

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้

ในการออกกฎ ระเบียบ ประกาศ ตาม ม. 17 ว. 1 (1) (2) (6) (7)

ในการเสนอความเห็นและเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายของรัฐด้านการแข่งขันทางการค้าตาม ม. 17 ว. 1 (11)

ในการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐตาม ม. 17 ว. 1 (12) และพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอตาม ม. 59 ตาม ม. 17 ว. 1 (5)

ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรีและเป็นธรรมตาม ม. 17 ว. 1 (3)

ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและสอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ตาม ม. 17 ว. 1 (4)

ในการพิจารณากำหนดโทษปรับทางปกครอง ดำเนินการบังคับทางปกครองตาม ม. 17 ว. 1 (9)

ในการดำเนินคดีอาญาตามที่มีผู้เสียหายร้องทุกข์ตามมาตรา 78

6

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับ เลขานุการฯ และสำนักงานฯ

ในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานฯ

กำหนดแผน กลยุทธ์ และแนวทางการบริหารงานของสำนักงานฯ ตาม ม. 17 ว. 1 (13)

ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับ

โครงสร้างองค์กร

การบริหารงานบุคคล

การงบประมาณ

การเงินและทรัพย์สิน

การดำเนินงานอื่นของสำนักงานฯ

ในส่วนที่เกี่ยวกับเลขานุการฯ

ออกประกาศตาม ม. 31 ว. 2

แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการฯ ตาม ม. 31

กำหนดเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นตาม ม. 34

7

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ และเลขานุการฯ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ

รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ตาม ม. 29 (1)

ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของสำนักงานฯ ตาม ม. 29 (2) – (15)

เสนอของบประมาณฯ ตาม ม. 47

จัดทำงบการเงินและบัญชีทำการตาม ม. 49 ว. 1

อำนาจหน้าที่ของเลขานุการฯ

เป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ ตาม ม. 7 ว. 2

เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานฯ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานฯ ตาม ม. 30 ว. 1

เป็นผู้แทนสำนักงานในกิจการของสำนักงานฯ ที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกตาม ม. 30 ว. 2

บริหารงานบุคคลตาม ม. 38 (1)

วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานฯ ตาม ม. 38 (2)

8

การป้องกันการผูกขาดและการค้าที่ไม่เป็นธรรม ที่ต้องห้ามหรือถูกควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

9

การป้องกันการผูกขาดและการค้าที่ไม่เป็นธรรม ที่ต้องห้ามหรือถูกควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

การห้ามกระทำการที่ต้องห้ามตาม ม. 50

การรวมธุรกิจที่ถูกควบคุมตาม ม. 51

การห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาด หรือ
ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันตาม ม. 54

การห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาด หรือ
ลดการแข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันตาม ม. 55

การห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหาย
แก่ผู้ประกอบการรายอื่นตาม ม. 57

การห้ามทำนิติกรรม หรือสัญญากับผู้ประกอบการ
ในต่างประเทศตาม ม. 58

10

การห้ามกระทำการที่ต้องห้ามตาม ม. 50

ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

กำหนด หรือรักษาราคาซื้อ หรือ ขายสินค้า หรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรม

กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัด

การบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า

โอกาสในการเลือกซื้อ หรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดทำสินเชื่อจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น

ระวัง ลด หรือจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ การจำหน่าย การส่งมอบ การนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำลาย หรือทำให้เสียหายซึ่งสินค้า ทั้งนี้ เพื่อลดปริมาณให้ต่ำกว่าความต้องการของตลาด

แทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

11

การรวมธุรกิจที่ถูกควบคุมตาม ม. 51

ว. 1

ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ

ว. 2

ผู้ประกอบธุรกิจที่จะกระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด

ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

61

บทบัญญัติตาม ว. 1 และ ว. 2 มิให้ใช้บังคับกับการรวมธุรกิจเพื่อปรับโครงสร้างภายในของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบายหรืออำนาจสั่งการ

12

การห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาดหรือลดการแข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันตาม ม. 54

ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจใดร่วมกับผู้ประกอบธุรกิจอื่นที่แข่งขันในตลาดเดียวกัน กระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาดหรือลดการแข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันในตลาดนั้น ในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

กำหนดราคาซื้อหรือราคาขายหรือเงื่อนไขทางการค้าใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ที่ส่งผลต่อราคาสินค้าหรือบริการ

จำกัดปริมาณของสินค้าหรือบริการที่ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละราย จะผลิต ซื้อ จำหน่าย หรือบริการตามที่ตกลงกัน

กำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในลักษณะสมรู้กัน เพื่อให้ฝ่ายหนึ่งซึ่งได้รับการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ หรือเพื่อให้ฝ่ายหนึ่งเข้าแข่งขันราคาในการประมูลหรือประกวดราคาสินค้าหรือบริการ

กำหนดแบ่งท้องที่ที่ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายจะจำหน่าย หรือลดการจำหน่าย หรือซื้อสินค้าหรือบริการได้ในท้องที่นั้นหรือกำหนดผู้ซื้อหรือผู้ขายที่ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายจะจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการได้โดยผู้ประกอบธุรกิจอื่นจะไม่ซื้อหรือจำหน่ายหรือซื้อสินค้าหรือบริการนั้น

การห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาดหรือลดการแข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันตาม ม. 55

ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจใดร่วมกับผู้ประกอบธุรกิจอื่นกระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาดหรือลดการแข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันในตลาดใดตลาดหนึ่งในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

กำหนดเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ใน ม. 54 (1) (2) หรือ (4) ระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้คู่แข่งขันในตลาดเดียวกัน

ลดคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ต่ำกว่าที่เคยผลิต จำหน่าย หรือให้บริการ

แต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดแต่ผู้เดียวเป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการอย่างเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน

กำหนดเงื่อนไขหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อหรือการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ปฏิบัติตามที่ตกลงกัน

ความตกลงร่วมกันในลักษณะอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

14

การห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ ผู้ประกอบการธุรกิจอื่นตาม ม. 57

ห้ามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่
ผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

กีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม

ใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม

กำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของ
ผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม

กระทำการในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

15

การห้ามทำนิติกรรมหรือสัญญากับ ผู้ประกอบการในต่างประเทศตาม ม. 58

ห้ามมิให้ผู้ประกอบการในประเทศทำนิติกรรมหรือสัญญากับ
ผู้ประกอบการในต่างประเทศอย่างไม่มีเหตุผลอันสมควร อันก่อให้เกิด
พฤติกรรมการผูกขาดหรือจำกัดการค้าอย่างไม่เป็นธรรม
และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผลประโยชน์
ของผู้บริโภคโดยรวม

16

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับ

17

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับของกรณีตาม ม. 50

คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยเป็นการล่วงหน้าตาม ม. 59 ว. 1 (1)

คณะกรรมการมีคำสั่งตาม ม. 60

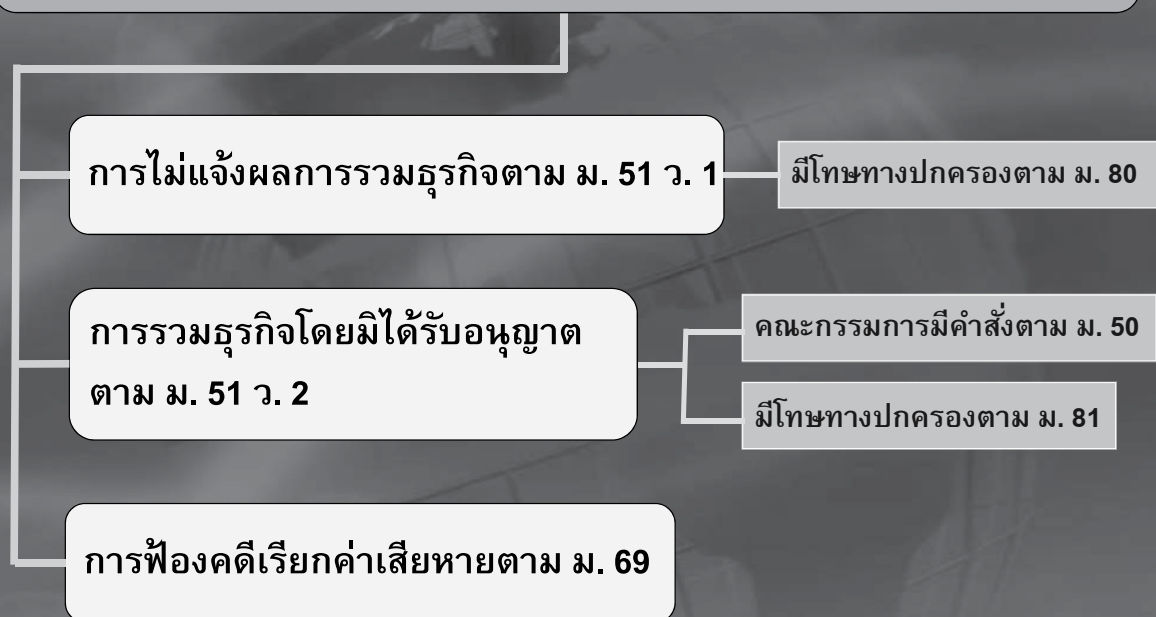
การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตาม ม. 69

มีโทษทางอาญาตาม ม. 72

มีโทษทางปกครองตาม ม. 83

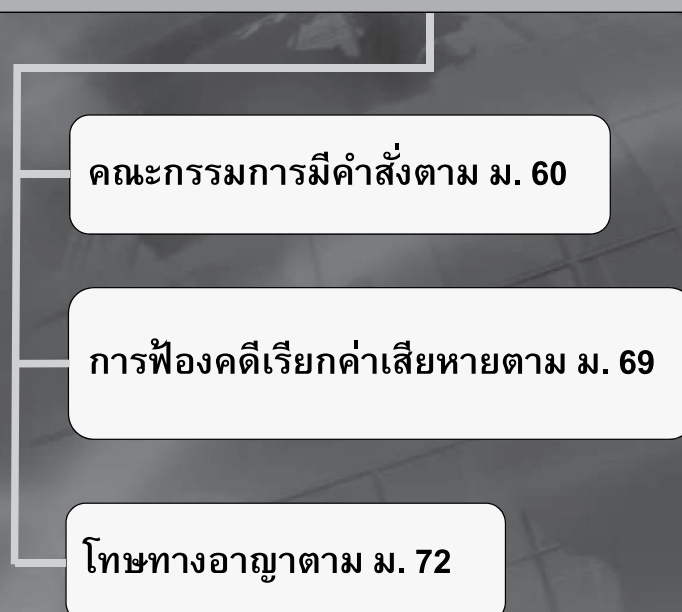
18

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับของกรณีตาม ม. 51

19

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับของกรณีตาม ม. 54

20

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับของกรณีตาม ม. 55

คณะกรรมการมีคำสั่งตาม ม. 60

การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตาม ม. 69

โทษทางปกครองตาม ม. 82

21

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับของกรณีตาม ม. 57

คณะกรรมการมีคำสั่งตาม ม. 60

การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตาม ม. 69

โทษทางปกครองตาม ม.82

22

กลไกในการกำกับดูแลและสภาพบังคับของกรณีตาม ม. 58

คณะกรรมการมีคำสั่งตาม ม. 60

การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตาม ม. 69

โทษทางปกครองตาม ม.82

23

ข้อพิจารณาทางกฎหมายปกครอง
ที่คณะกรรมการฯ ต้องคำนึงถึง

24

ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ
และสำนักงานฯ ต้องปฏิบัติตามหรือคำนึงถึงบทบัญญัติของ
กฎหมายอื่นนอกเหนือจากพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า
พ.ศ. 2560 ด้วย โดยมีกฎหมายอื่นที่สำคัญดังนี้

พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

พรบ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

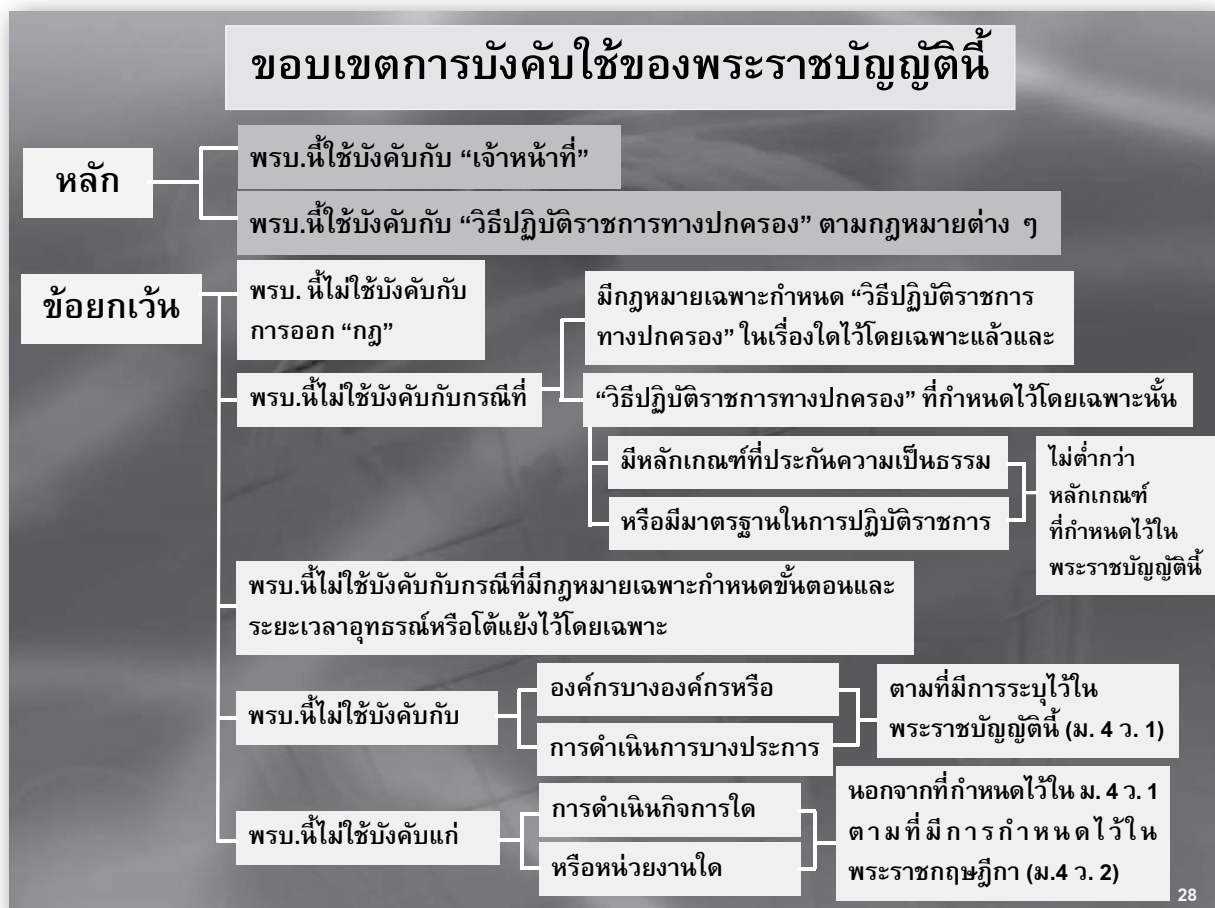
25

**บทบัญญัติของพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ
ที่คณะกรรมการฯ และสำนักงานฯ
ต้องปฏิบัติตามหรือคำนึงถึง
ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าฯ**

26

ขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

27

28

“เจ้าหน้าที่” ที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัตินี้

บุคคลซึ่งใช้อำนาจทางปกครอง
ของรัฐในการดำเนินการอย่าง
หนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย

บุคคลธรรมดาซึ่งดำรงตำแหน่ง
ที่เป็น “องค์กรเดียว”

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตาม
พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่ง
บรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา 57
แห่ง พรบ.ระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2551
ฯลฯ ฯลฯ

คณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจ
ทางปกครองของรัฐในการ
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด
ตามกฎหมาย

คณะบุคคลซึ่งเป็น “องค์กรหมู่”

“คณะกรรมการแข่งขัน
ทางการค้า” ตาม พรบ.
การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560
สภามหาวิทยาลัยตามกฎหมาย
จัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ
ฯลฯ ฯลฯ

นิติบุคคลซึ่งใช้อำนาจ
ทางปกครองของรัฐในการ
ดำเนินการอย่างหนึ่ง
อย่างใดตามกฎหมาย

หน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลมหาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยของรัฐ
ฯลฯ ฯลฯ

มีต่อ

29

บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ใช้
อำนาจทางปกครองของรัฐในการ
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม
กฎหมาย

บุคคลธรรมดาเอกชน

ผู้รับใบอนุญาตให้เป็นช่างรังวัด
เอกชนตาม พรบ.ช่างรังวัด
เอกชน พ.ศ. 2535

คณะบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ใช้
อำนาจทางปกครองของรัฐในการ
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม
กฎหมาย

คณะบุคคลเอกชน

คณะกรรมการมารยาทนายความ
ตาม พรบ. ทนายความ พ.ศ. 2528

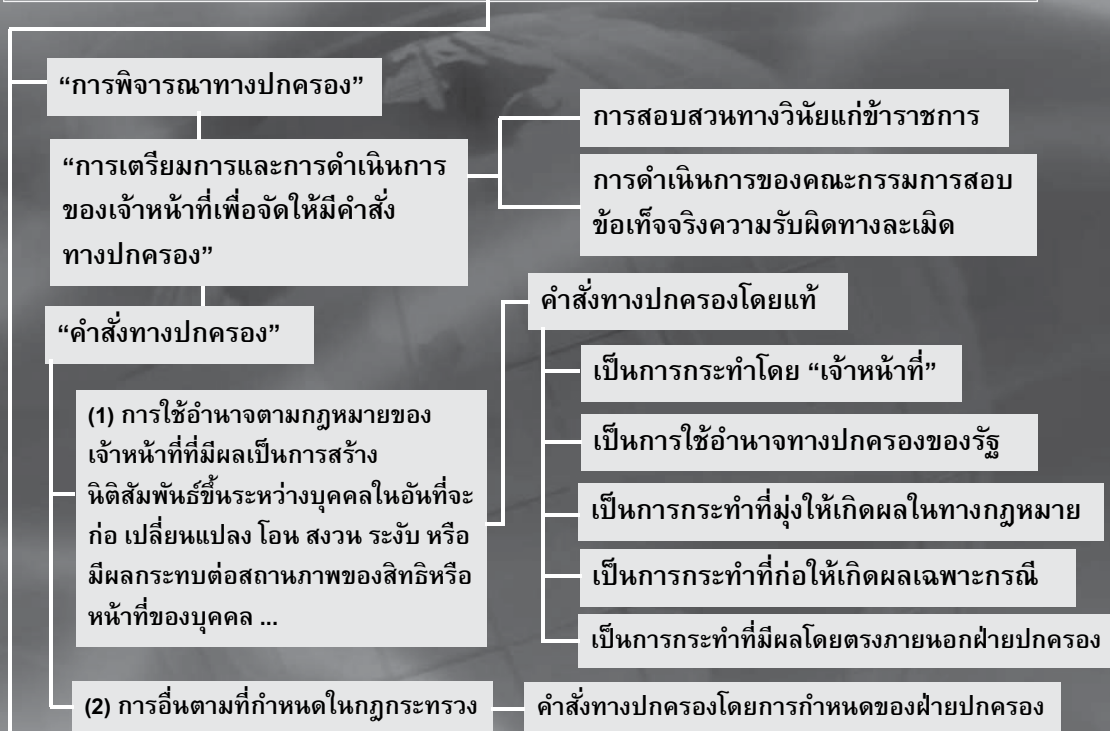
นิติบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ใช้
อำนาจทางปกครองของรัฐในการ
ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตาม
กฎหมาย

นิติบุคคลเอกชน

“สถาบันอุดมศึกษาเอกชน”
ตาม พรบ.สถาบันอุดมศึกษา
เอกชน พ.ศ. 2546

30

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” ตามพระราชบัญญัตินี้

มีต่อ

31

“การดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้”

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

การขอให้พิจารณาใหม่

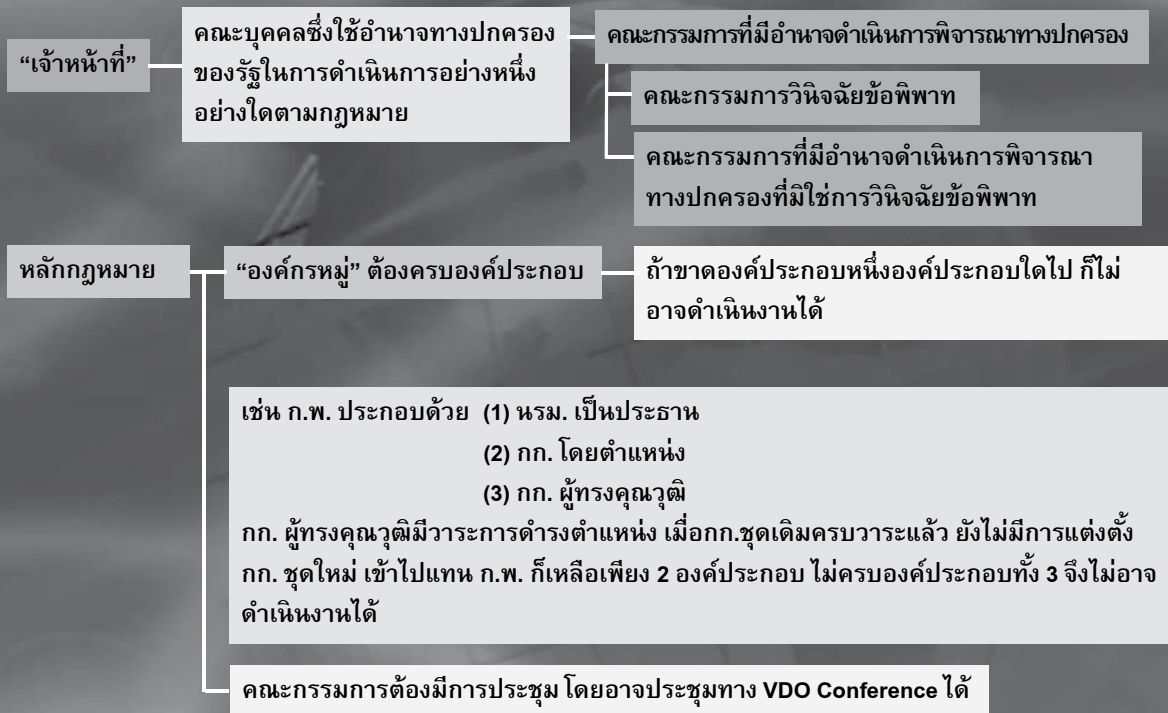
การบังคับทางปกครอง

ระยะเวลาและอายุความ

การแจ้ง

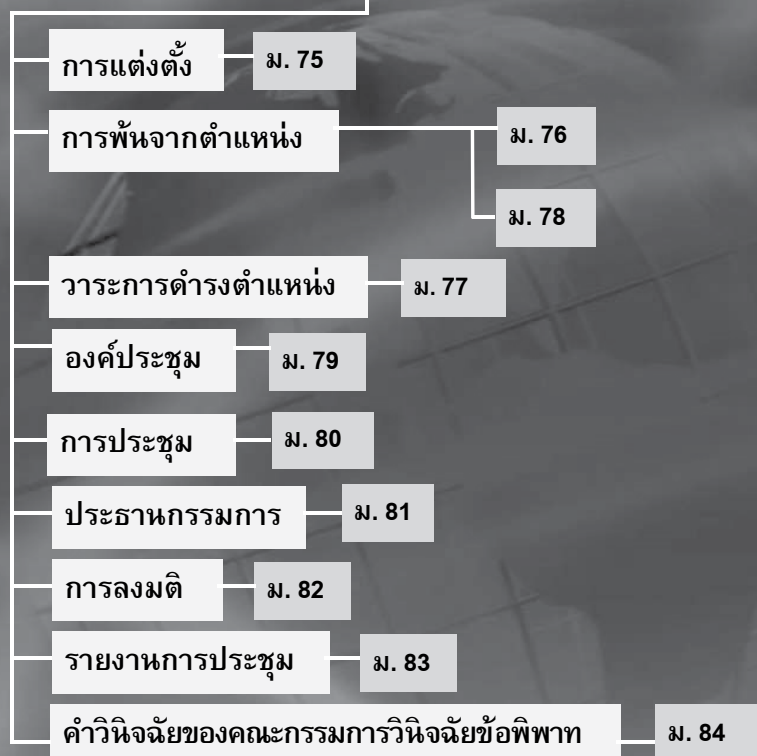
32

เจ้าหน้าที่ที่เป็น “องค์กรหมู่”

33

บทบัญญัติในพรบ. นี้

34

เจ้าหน้าที่จะต้องมีความเป็นกลางในเรื่องที่ตนพิจารณา

ความไม่เป็นกลางโดยผลของกฎหมาย

ความไม่เป็นกลางโดยพฤติกรรม

ความไม่เป็นกลางทางภาวะวิสัยอันมี
เหตุมาจากสภาพหรือฐานะของ
เจ้าหน้าที่

ความไม่เป็นกลางทางอัตตะวิสัยอันมี
เหตุมาจากสภาพภายในจิตใจของ
เจ้าหน้าที่

35

ความไม่เป็นกลางทางภาวะวิสัย

เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

เป็นคู่กรณีเอง

เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี

เป็นญาติของคู่กรณี

เป็นบุพการี

เป็นผู้สืบสันดาน

เป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น

เป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้
เพียงภายในสองชั้น

เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

เป็นเจ้านี่หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี

กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

36

ความไม่เป็นกลางทางอัตตะวิสัย

ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้น จะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

เป็นผู้ที่มีทัศนคติเป็นปฏิปักษ์กับเรื่องที่จะทำการพิจารณาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

เคยแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณชนในเรื่องที่จะทำการพิจารณา นอกเหนือที่การงานมาก่อนแล้ว

เคยพิจารณาเรื่องที่จะทำการพิจารณามาก่อนแล้ว

เจ้าหน้าที่ คู่สมรส บุพการี หรือผู้สืบสันดานของเจ้าหน้าที่ กำลังมี คดีพิพาทกับคู่กรณี คู่สมรส บุพการี หรือผู้สืบสันดานของคู่กรณี

37

วิธีปฏิบัติเมื่อเจ้าหน้าที่มีเหตุคัดค้าน

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลคนเดียว

เมื่อมีเหตุ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องหยุด การพิจารณาเรื่องไว้ก่อน

แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไป ชั้นหนึ่งทราบ

ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งในเหตุคัดค้าน

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการ ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง

เมื่อมีเหตุ ให้ประธานกรรมการเรียกประชุม คณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น

กรรมการที่มีเหตุชี้แจงข้อเท็จจริง และตอบข้อซักถามแล้วออกจากที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติโดยวิธีลงคะแนนลับ

ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการที่มีเหตุคัดค้าน ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า สองในสาม ก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

38

บทบัญญัติของพรบ.นี้และของพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่คณะกรรมการฯ ต้องคำนึงถึงในการพิจารณาอนุญาตตาม ม. 51 ว. 2 ในการวินิจฉัยล่วงหน้าตาม ม. 59 ว. 3 และในการออกคำสั่งตาม ม. 60 ว. 1

ม. 52 ว. 3
แห่ง พรบ.นี้

ในกรณีที่มีคำสั่งอนุญาต คณะกรรมการฯ อาจกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุญาตปฏิบัติได้

ม. 52 ว. 4

คณะกรรมการฯ ต้องระบุเหตุผลในการสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต ... และให้นำบทบัญญัติ ม. 61 ว. 2 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ม. 61 ว. 2

การแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการฯ มีคำสั่งและให้นำบทบัญญัติมาตรา 66 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

39

ม. 66

ในการส่งหนังสือเรียกตาม ม. 63 (1) ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ม. 59

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบธุรกิจอาจยื่นคำร้องขอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเป็นการล่วงหน้า ในเรื่องดังต่อไปนี้

ว.1

- (1) การกระทำของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตาม ม. 50
- (2) การประกอบธุรกิจที่มีลักษณะตาม ม. 54 ม. 55 ม. 57 หรือ ม. 58

ว. 3

การวินิจฉัยคำร้องขอตาม ว. 1 คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้

40

ม. 60

ว. 1

ในกรณีที่คณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ประกอบธุรกิจฝ่าฝืนหรือจะฝ่าฝืน ม. 50 ม. 51 ว. 2 ม. 54 ม. 55 ม. 57 หรือ ม. 58 ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจระงับหยุด หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้นได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาในการปฏิบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด

ว. 2

การออกคำสั่งตาม ว. 1 คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ม. 61

ว. 1

ในการมีคำสั่งตาม ม. 60 คณะกรรมการต้องระบุเหตุผลในการสั่งทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และลงลายมือชื่อของกรรมการที่พิจารณา

41

การกำหนดเงื่อนไขในคำสั่งทางปกครอง

ม. 39

ว. 1

การออกคำสั่งทางปกครอง

เจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายเว้นแต่กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น

ว. 2

การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในกรณีดังต่อไปนี้ตามความเหมาะสมแก่กรณีด้วย

(1) การกำหนดให้สิทธิหรือภาระหน้าที่เริ่มมีผลหรือสิ้นสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

ตรงกับเงื่อนไขเวลาตาม ป.พ.พ. ม. 191

มีต่อ

42

(2) การกำหนดให้การเริ่มมีผลหรือสิ้นสุดของสิทธิหรือภาระหน้าที่ต้องขึ้นกับเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอน

ตรงกับเงื่อนไขตาม ป.พ.พ. ม. 182

(3) ข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกคำสั่งทางปกครอง

ใบอนุญาตให้ผลิตยาโรคที่มีผลข้างเคียงได้เป็นการชั่วคราวโดยอยู่ในการควบคุมของแพทย์โดยมีข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกใบอนุญาต ถ้าพบยาตัวใหม่ที่ไม่มีผลข้างเคียง

(4) การกำหนดให้ผู้ได้รับประโยชน์ต้องกระทำหรืองดเว้นการกระทำหรือต้องมีภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการหรือการกำหนดข้อความในการจัดให้มีเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าว

ออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขนส่งผู้โดยสารได้ แต่ต้องเอาประกันชีวิตผู้โดยสารด้วย

43

สิทธิได้รับทราบเหตุผลของคำสั่งทางปกครอง

หลัก

ม. 37 ว. 1

คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ

ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย

และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

(2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง

(3) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

ว. 2

นายกรัฐมนตรี...อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุ เหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นเอง หรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้

มีต่อ

44

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่องคำสั่งทางปกครองที่ต้อง
ระบุนเหตุผลไว้ในคำสั่งหรือใน
เอกสารแนบท้ายคำสั่ง ลง
วันที่ 13 กรกฎาคม 2543

(1) คำสั่งทางปกครองที่เป็นการปฏิเสธการก่อตั้งสิทธิของ
คู่กรณี เช่น การไม่รับคำขอ ไม่อนุมัติ ไม่รับรอง ไม่รับอุทธรณ์
หรือไม่รับจดทะเบียน

(2) คำสั่งทางปกครองที่เป็นการเพิกถอนสิทธิ เช่น การ
เพิกถอนใบอนุญาต

(3) คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการหรือละเว้น
กระทำการ

(4) คำสั่งทางปกครองที่เป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์

(5) คำสั่งยกเลิกการสอบราคา การประกวดราคา หรือการ
ประมูลราคาที่มีผู้ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการที่มี
อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการดำเนินการดังกล่าวแล้ว

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้ในกรณีที่ไม่อาจเปิดเผยได้
ตามที่กำหนดในมาตรา 32

มีต่อ

45

ช้อยกเว้น

ว. 3

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

(1) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบ
สิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น

(2) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้อง
ระบุนอีก

(3) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตาม
มาตรา 32

(4) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือ
เป็นกรณีเร่งด่วนแต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์
อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง
นั้นร้องขอ

ม. 38

บทบัญญัติตามมาตรา 36 และมาตรา 37 วรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับคำสั่ง
ทางปกครองที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

46

การเกิดผลของคำสั่งทางปกครอง

ตัวบท

ม. 42 ว. 1

คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้ยันต่อบุคคลตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำอธิบาย

คำสั่งทางปกครองเป็นนิติกรรมทางปกครองประเภทหนึ่งซึ่งนิติกรรมนั้นต้องมีการแสดงเจตนาให้ปรากฏต่อบุคคลจึงจะมีผลใช้ยันต่อผู้รับการแสดงเจตนาได้ การรายงานข้อเท็จจริง การเสนอความเห็น การร่างคำสั่งเสนอต่อผู้มีอำนาจให้พิจารณา การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาแล้วลงนามในร่างคำสั่ง แต่ยังไม่ได้มีการส่งคำสั่งออกไปภายนอกองค์กรและการที่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองยังมิได้รับแจ้ง แม้ว่าจะได้รู้เป็นการภายในแล้วก็ตาม คำสั่งทางปกครองนั้นก็ยังไม้อาจมีผลใช้ยันต่อผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นได้ด้วยเหตุนี้ พรบ.นี้จึงบัญญัติให้มีบทบัญญัติว่าด้วยการแจ้งคำสั่งทางปกครองไว้ในหมวด 4

47

การแจ้ง

ม. 68
ว. 1

บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับ

ว. 2

ในกรณีคำสั่งทางปกครองที่แสดงให้ทราบโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การแจ้งซึ่งไม่อาจกระทำโดยวาจาหรือเป็นหนังสือได้

หรือการแจ้งซึ่งมีกฎหมายกำหนดวิธีการแจ้งไว้เป็นอย่างอื่น

ให้มีผลเมื่อได้แจ้ง

ม. 69
ว. 1

การแจ้งคำสั่งทางปกครอง

การนัดพิจารณา

หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

อาจกระทำด้วยวาจาก็ได้

แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือ

ก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

ว.2

การแจ้งเป็นหนังสือ

ให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น

หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้น

ก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

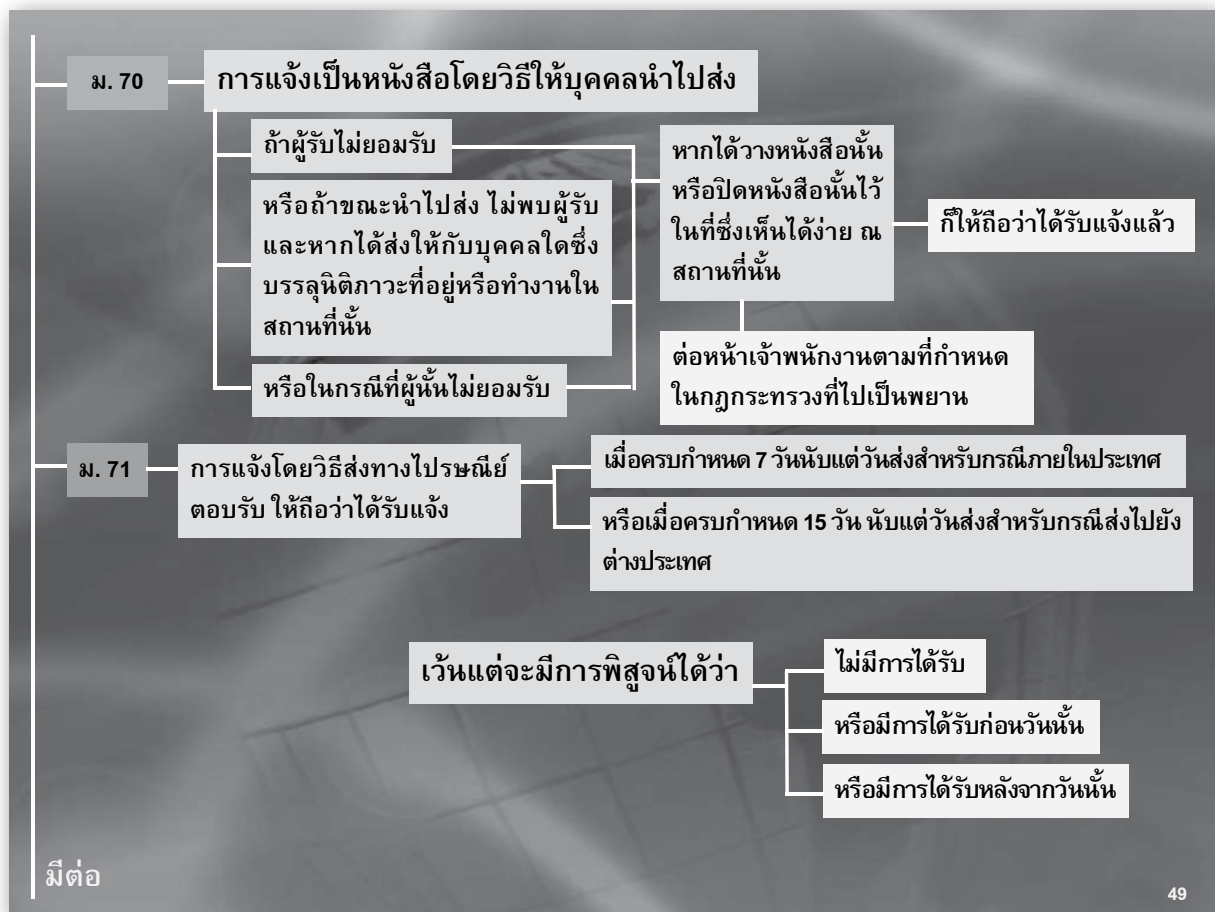
ว.3

ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าว

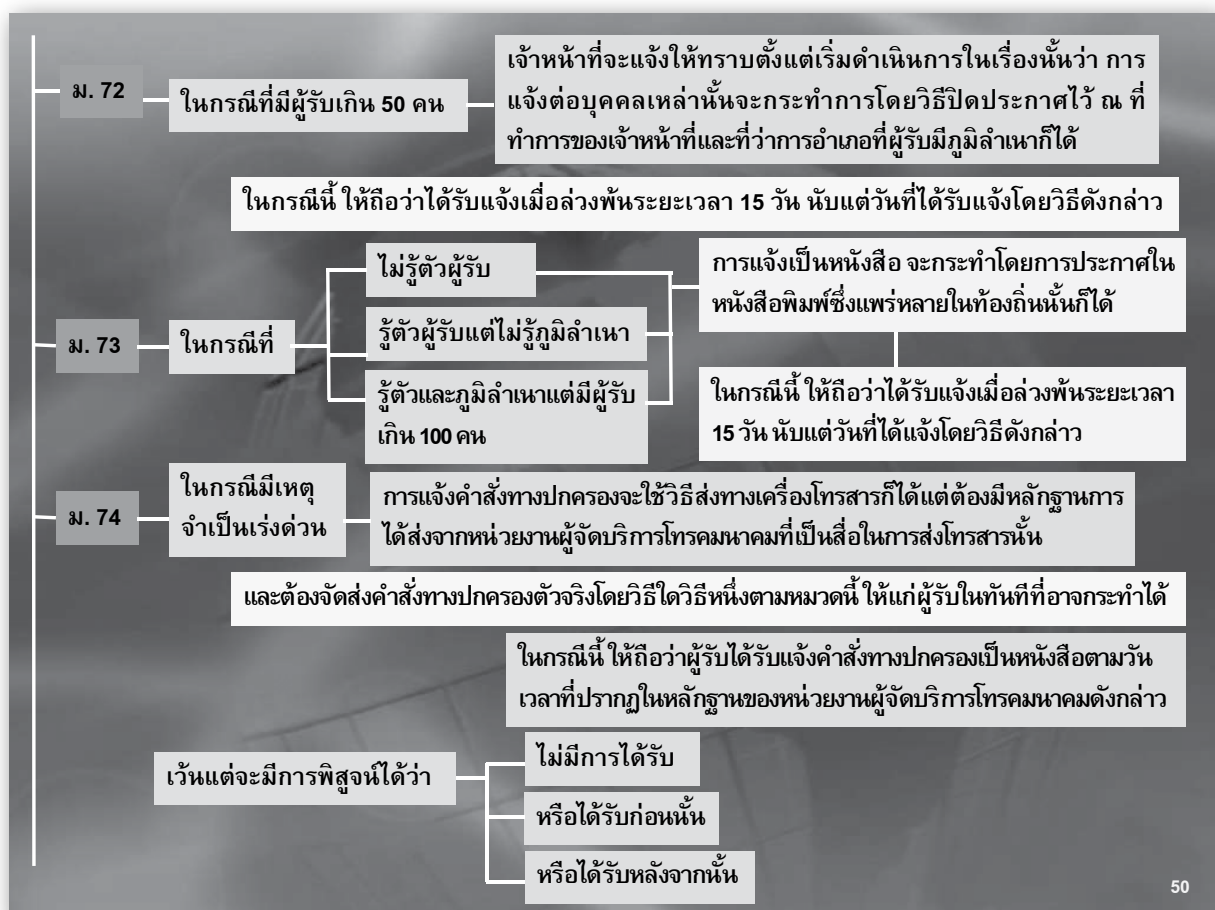
ให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มีต่อ

48

49

50

บทบัญญัติของ พรบ. นี้ และของ พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่คณะกรรมการฯ ต้องคำนึงถึงในการเพิกถอนคำสั่งอนุญาต ตาม ม. 53 และในการเพิกถอนคำวินิจฉัยตาม ม. 59 ว. 4

ม. 53

ว. 1

ว. 2

ม. 59

ว. 4

ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้รวมธุรกิจ ต้องดำเนินการตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ว. 1 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งอนุญาตทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะกำหนดระยะเวลาให้ปฏิบัติได้ด้วยก็ได้

... หากต่อมาภายหลังปรากฏต่อคณะกรรมการว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ร้องขอที่ใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการไม่ถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญหรือผู้ประกอบการที่ยื่นคำร้องไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตาม ว. 3 ให้คณะกรรมการเพิกถอนคำวินิจฉัยและแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบ

51

การคุ้มครองสิทธิที่จะได้รับแจ้งผลกระทบต่อสิทธิ

หลัก

ม. 30

ว. 1

ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณีเจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน

บุคคลซึ่งได้รับการคุ้มครองจะต้องเป็นบุคคลซึ่งมีสิทธิตามกฎหมายหรือมีสิทธิตามที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่

มิใช่บุคคลซึ่งไม่มีสิทธิตามกฎหมายหรือบุคคลซึ่งฝ่าฝืนกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด หมายเลขดำที่ อ.952/2547 หมายเลขแดงที่ อ.248/2549)

ข้อยกเว้น

ม. 30 ว. 2

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2

ม. 30 ว. 3

52

กรณีตาม ม.30 วรรคสอง

มีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

มีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

เป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ หรือคำแถลง

โดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้อีกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

เป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

กรณีอื่นตามที่กำหนดในกระทรวง

53

กรณีที่มีการกำหนดในกฎกระทรวงว่าเจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบในการทำคำสั่งทางปกครอง

การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจากงานไว้ก่อน หรือการให้พ้นจากตำแหน่ง

การแจ้งผลการสอบหรือการวัดผลความรู้หรือความสามารถของบุคคล

การไม่ออกหนังสือเดินทางสำหรับการเดินทางไปต่างประเทศ

การไม่ตรวจลงตราหนังสือเดินทางของคนต่างด้าว

การไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

การสั่งให้เนรเทศ

(กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540) ออกตามความใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ)

547

7

กรณีตาม ม.30 วรรคสาม

กรณีที่จะก่อให้เกิดผลเสียหาย
อย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

55

การคุ้มครองสิทธิที่จะขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้
เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้

หลัก

ม. 31 ว. 1

คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจง
หรือป้องกันสิทธิของตนได้

แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดู
เอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย

ข้อยกเว้น

ม. 32

เจ้าหน้าที่อาจไม่อนุญาตให้ตรวจดูเอกสารหรือพยานหลักฐานได้
ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ

56

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

ข้อพิจารณาเบื้องต้นและหลักทั่วไปในการพิจารณาเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

การเยียวยาความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริต

57

ข้อพิจารณาเบื้องต้นและหลักทั่วไปในการพิจารณาเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

การใช้ถ้อยคำ

ความเห็นทางวิชาการ

ตัวบทกฎหมาย

การทำให้คำสั่งทางปกครอง
ที่ชอบด้วยกฎหมายสิ้นสุดลง

การยกเลิก

การทำให้คำสั่งทางปกครอง
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายสิ้นสุดลง

การเพิกถอน

การทำให้คำสั่งทางปกครองสิ้นสุดลงไม่ว่า
จะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย
หรือเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การลบล้าง

พรบ.นี้ใช้คำว่า “เพิกถอน” ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งทางปกครอง
ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่สอดคล้อง
กับความเห็นทางวิชาการ

พรบ.จัดตั้งศาลปกครองใช้คำว่า “เพิกถอน” ซึ่งถูกต้องแล้ว

มีต่อ

58

หลักกฎหมายทั่วไปที่ต้องคำนึงถึง

หลักกฎหมายว่าด้วยการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย

สภาพบังคับ

การกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต้องเพิกถอนเสมอ

โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกไปถึงวันที่ออก

หลักความมั่นคงทางนิติฐานะ

สังคมต้องการความมั่นคงและความเชื่อมั่นว่าการกระทำทางปกครองย่อมได้รับการสนับสนุนว่ามีความชอบด้วยกฎหมายไว้ก่อนจนกว่าจะมีการพิสูจน์ให้เห็นเป็นอย่างอื่นโดยองค์กรของรัฐใช้อำนาจทางตุลาการ

หลักความเชื่อโดยสุจริตของคู่กรณีหรือการคุ้มครองสิทธิที่ได้รับไปแล้ว

หลักความเป็นธรรมเรียกร้องให้คุ้มครองผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากคำสั่งทางปกครองที่ถูกเพิกถอนในภายหลังโดยผู้นั้นมีความเชื่อโดยสุจริตในความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองนั้น จึงต้องมีการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้นั้น

มีต่อ

59

ลักษณะของคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์

การให้ประโยชน์ที่เป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่แบ่งแยกได้

ให้เงินชดเชย

การให้ประโยชน์อย่างอื่น

ใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

คำสั่งทางปกครองที่ไม่เป็นการให้ประโยชน์

คำสั่งปฏิเสธคำขอ

คำสั่งทางปกครองที่สร้างภาระ

คำสั่งให้รื้อถอนอาคาร

คำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์แต่สร้างภาระด้วย

ให้สัมปทานเดินรถโดยสารแต่ต้องทำประกันให้แก่ผู้โดยสาร

ผู้มีอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

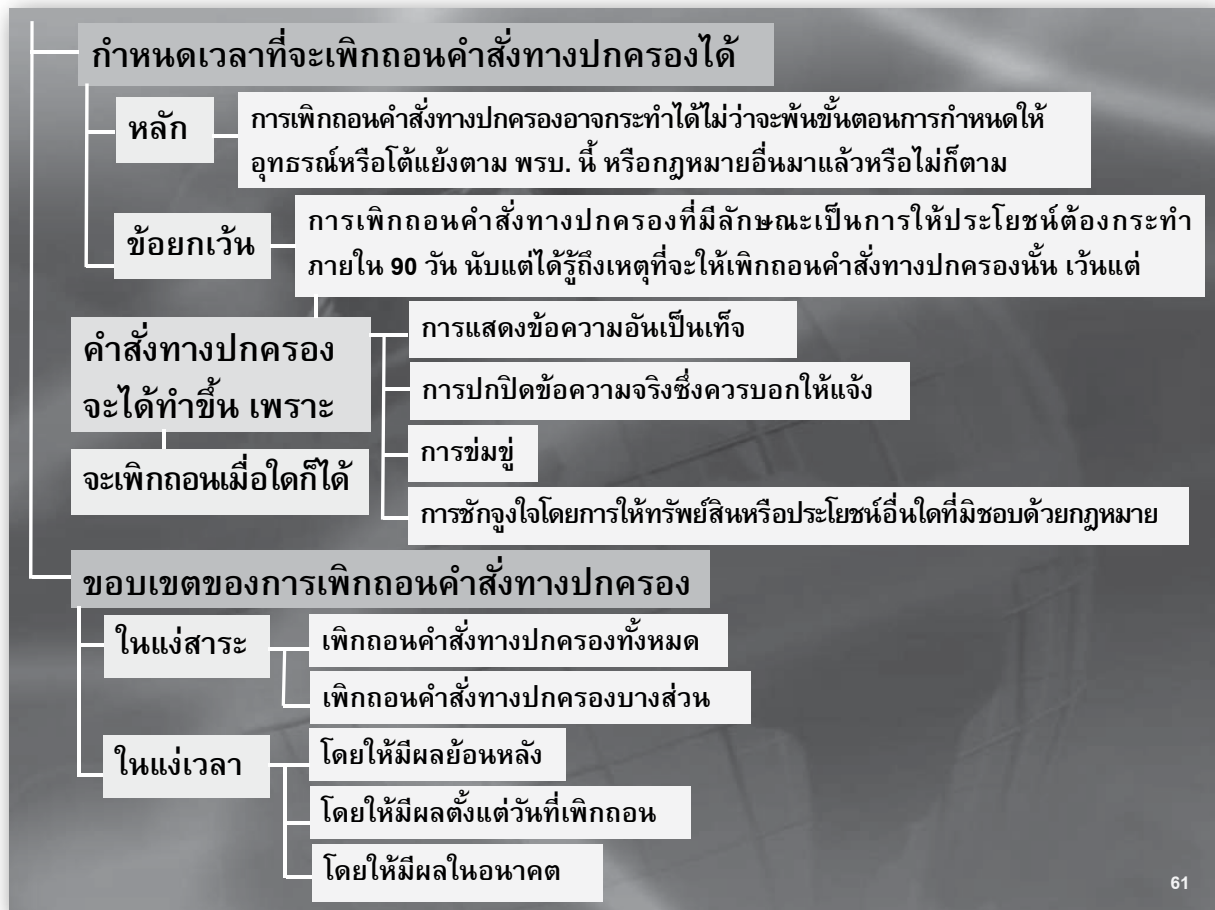
เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง

ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง

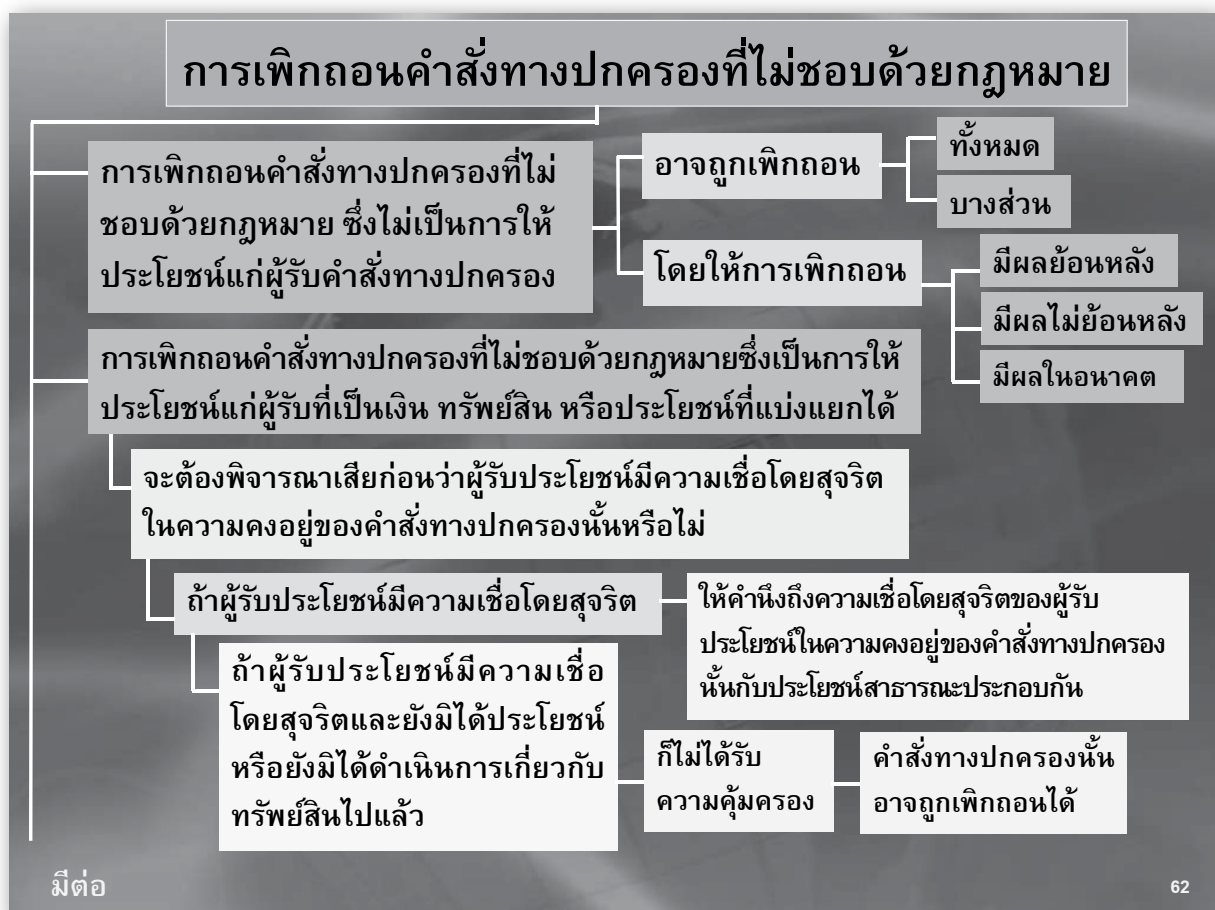
ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ (พรบ.นี้กำหนดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ฯลฯ กำหนดผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์)

มีต่อ

60

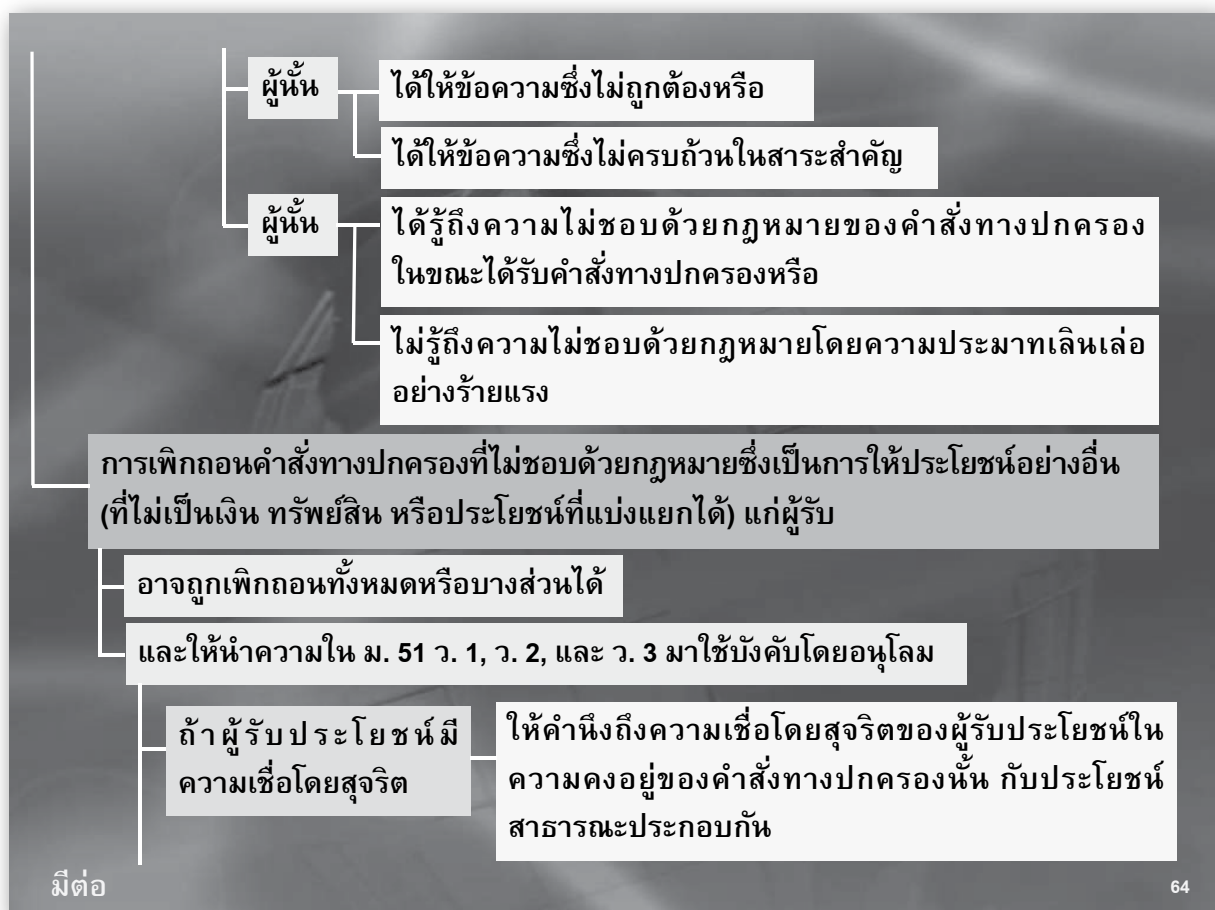
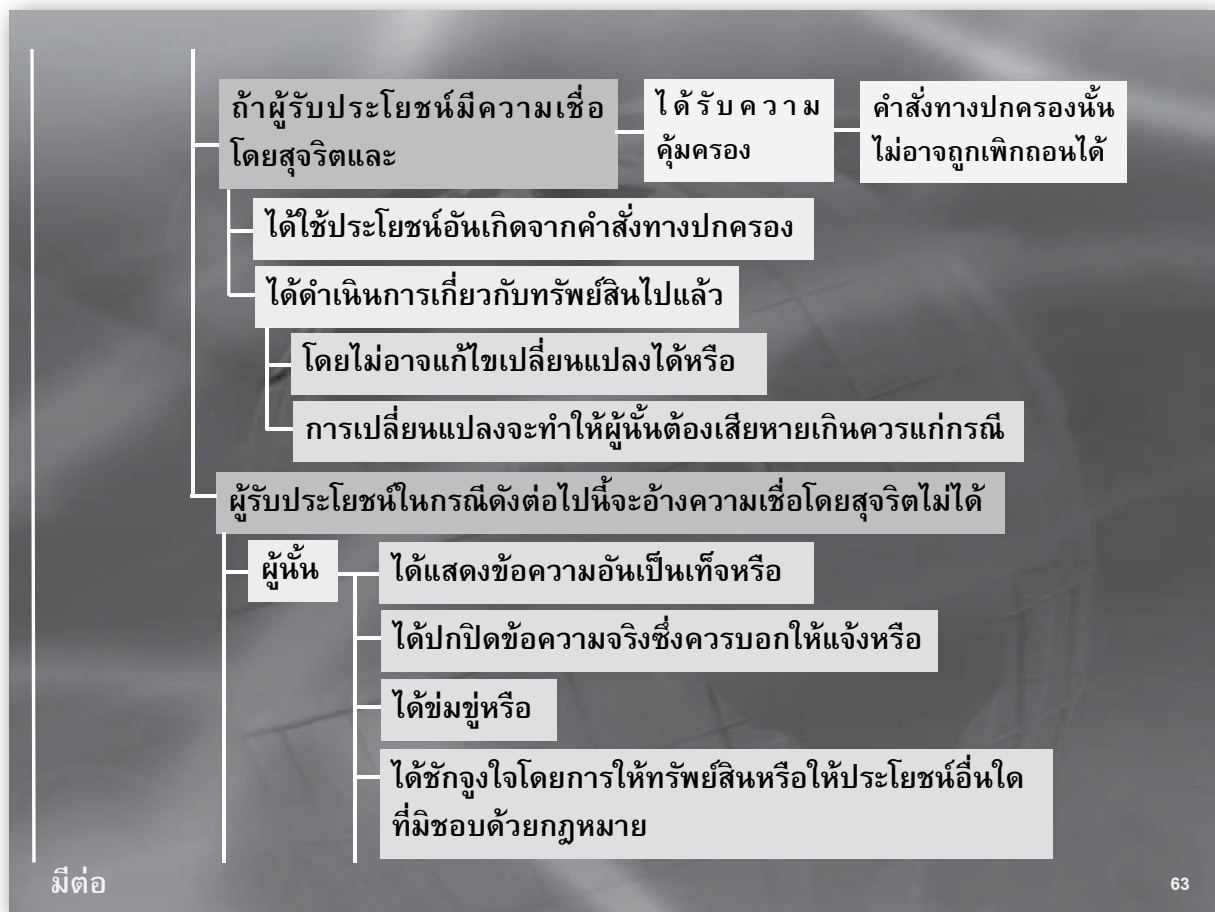

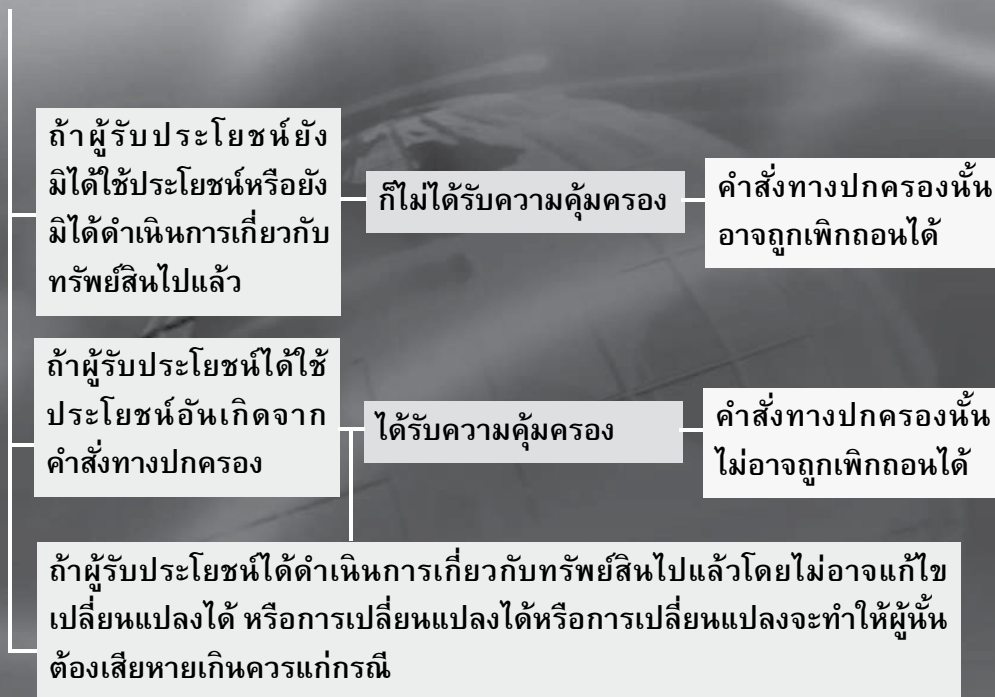
61

มีต่อ

62

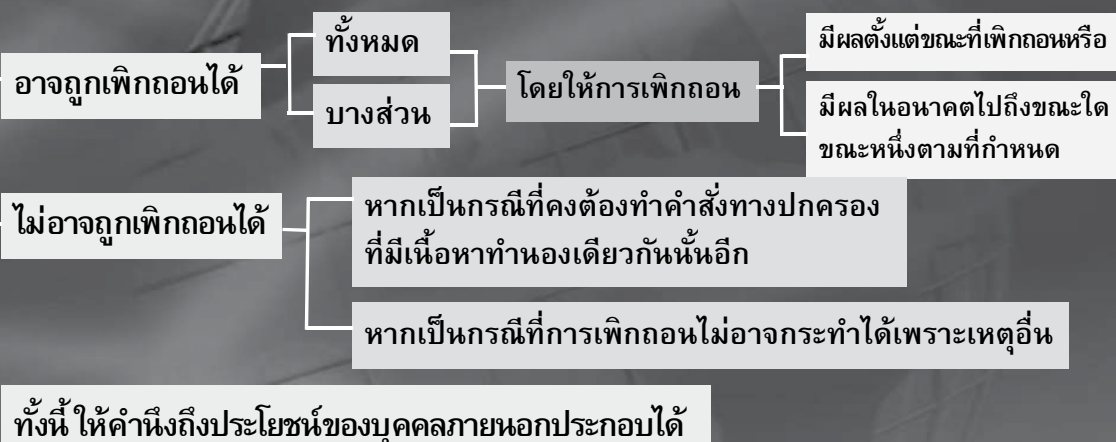

มีต่อ

65

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

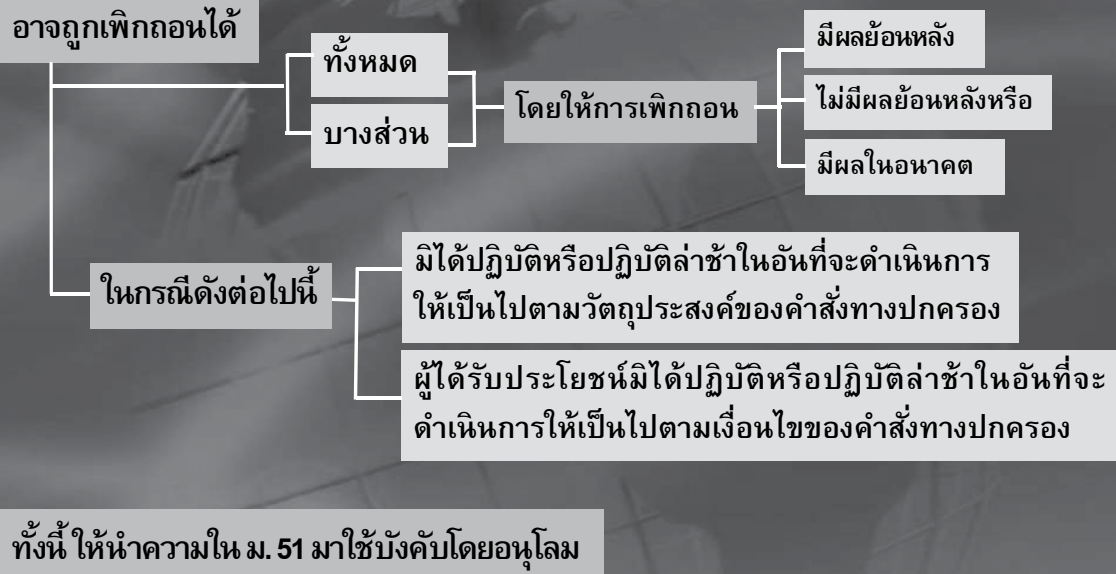
การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง

มีต่อ

66

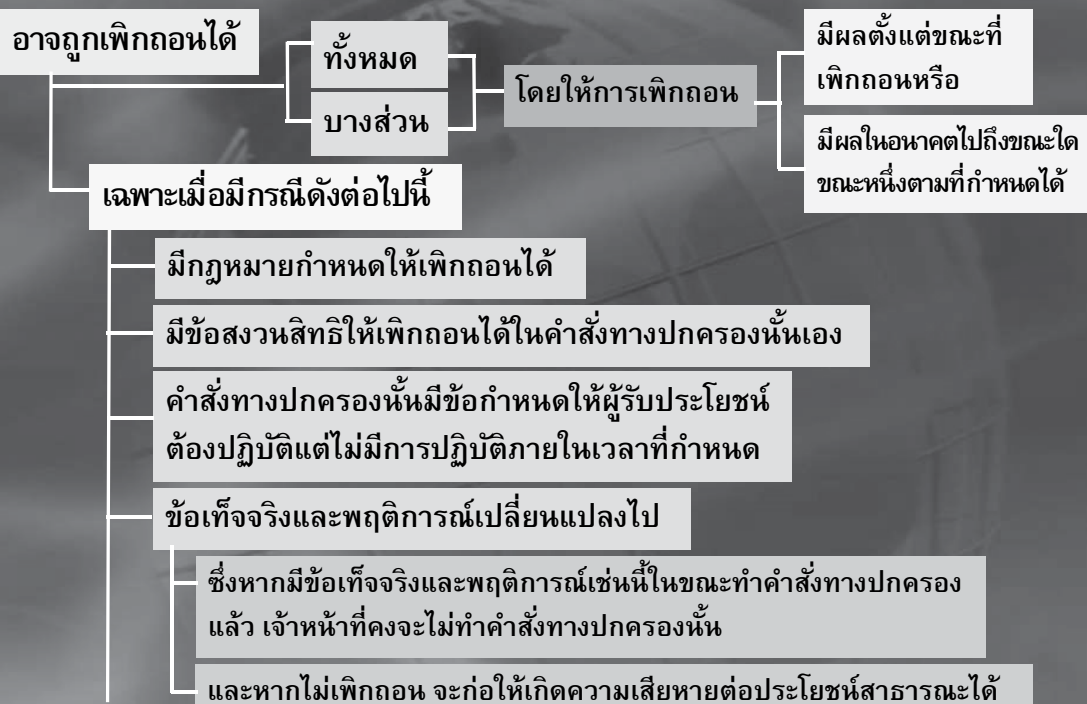
การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับที่เป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่แบ่งแยกได้

มีต่อ

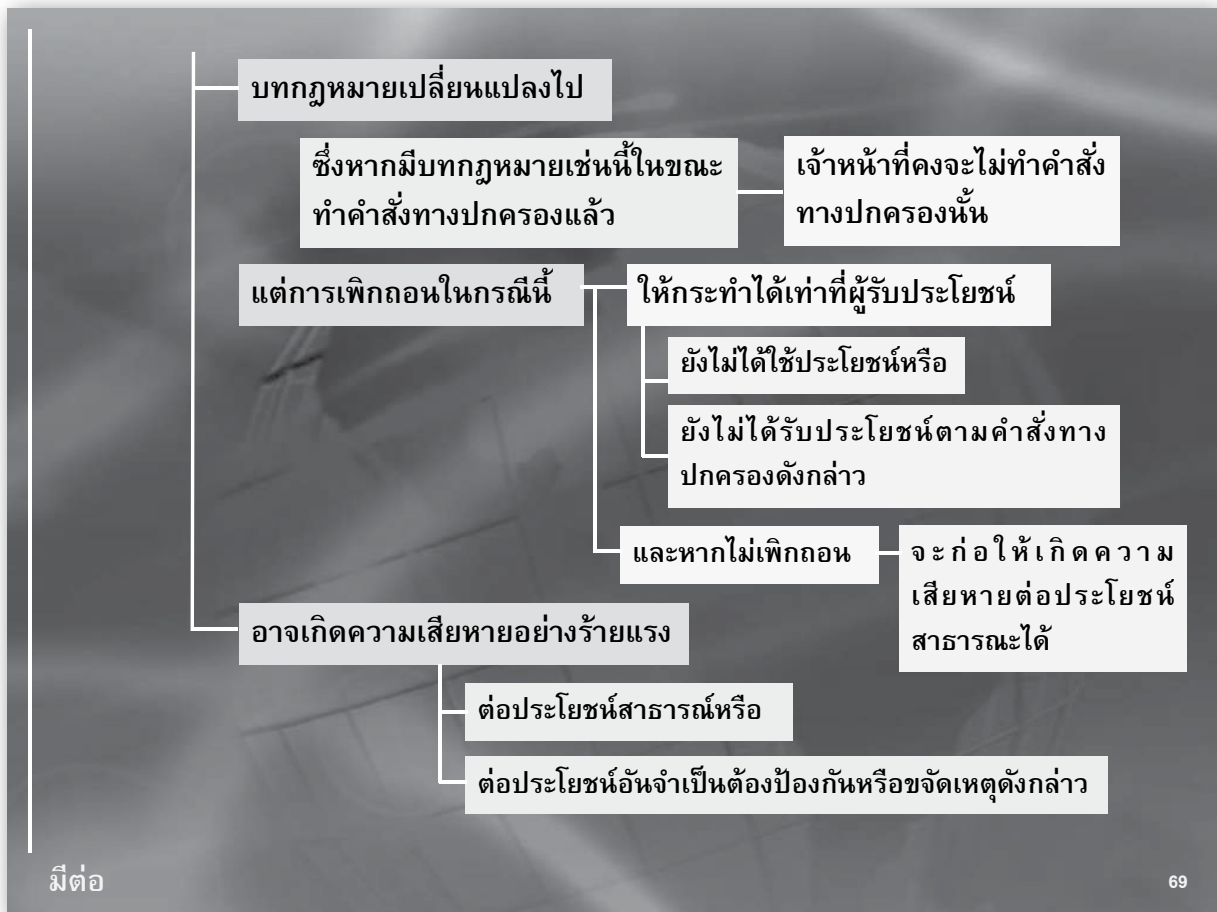
67

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการให้ประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้รับ

มีต่อ

68

บทบัญญัติของ พรบ. นี้ และของ พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่คณะกรรมการฯ ต้องคำนึงถึงในการสั่งลงโทษทางปกครอง	
ม.80	ผู้ใดฝ่าฝืน ม. 51 ว. 1 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกิน สองแสนบาท และปรับอีกในอัตราไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่
ม.81	ผู้ใดฝ่าฝืน ม. 51 ว. 2 หรือไม่ปฏิบัติตาม ม. 53 ต้องชำระค่าปรับ ทางปกครองในอัตราไม่เกินร้อยละศูนย์จุดห้าของมูลค่าธุรกรรม ในการรวมธุรกิจ
ม. 82	
ว. 1	ผู้ใดฝ่าฝืน ม. 55 ม. 57 หรือ ม. 58 ต้องชำระค่าปรับทางปกครอง ในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของรายได้ในปีที่กระทำความผิด
ว. 2	ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดในปีแรกของการประกอบธุรกิจ ให้ชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินหนึ่งล้านบาท

70

ม.83

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งตาม ม. 60 ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกิน หกล้านบาท และปรับอีกในอัตราไม่เกินสามแสนบาทต่อวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

ม. 85

ว. 2

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่ไม่มี เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับทางปกครองหรือมีแต่ไม่สามารถดำเนินการ บังคับทางปกครองได้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีนี้ ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้น ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับ ให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้

71

**การบังคับทางปกครอง
ตาม พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ**

72

บททั่วไป

- ม. 63/1 การบังคับทางปกครองไม่ใช่บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- ม. 63/2
ว. 1 เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อน
- โดย
- เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง
ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์
หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว
- ม. 63/2
ว. 2 เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ม. 63/2
ว. 3 ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครองโดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด

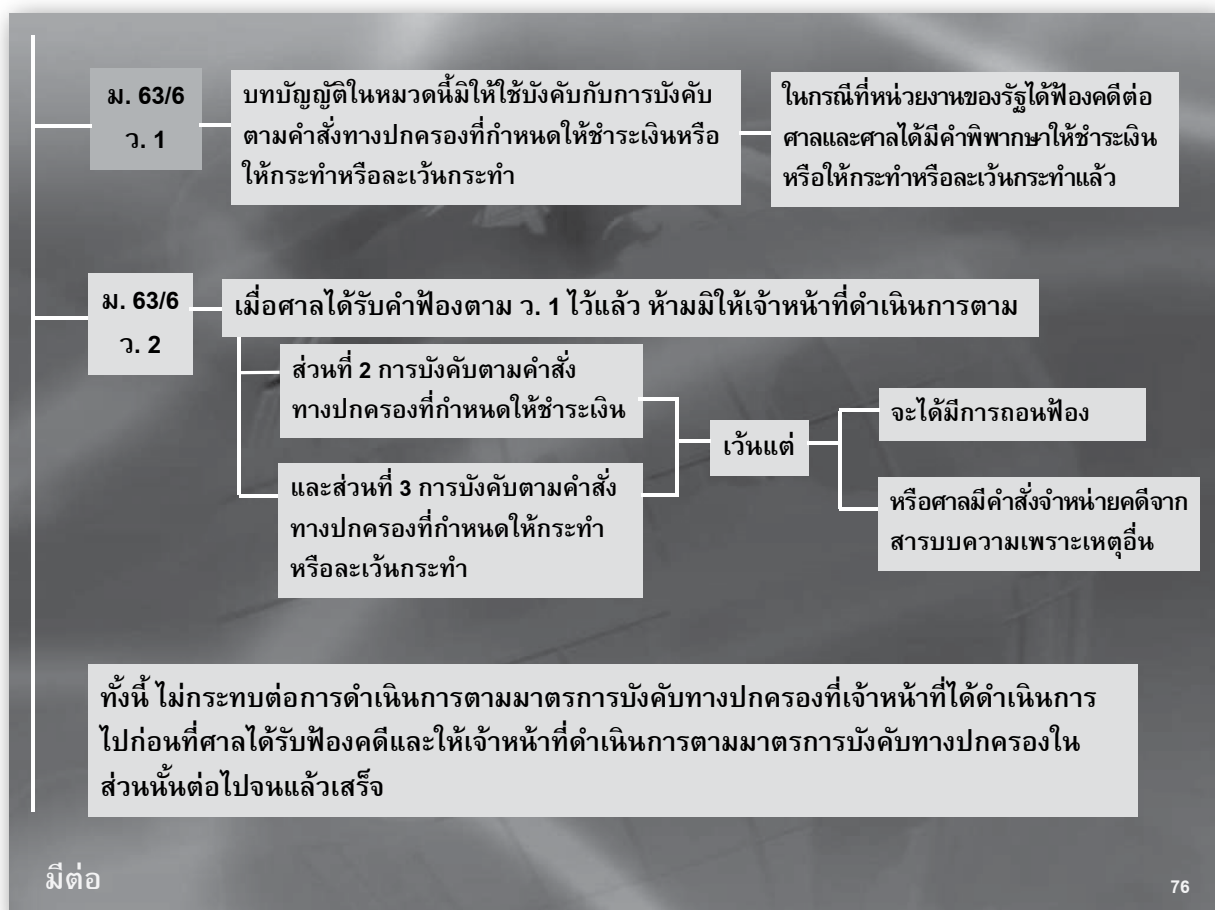
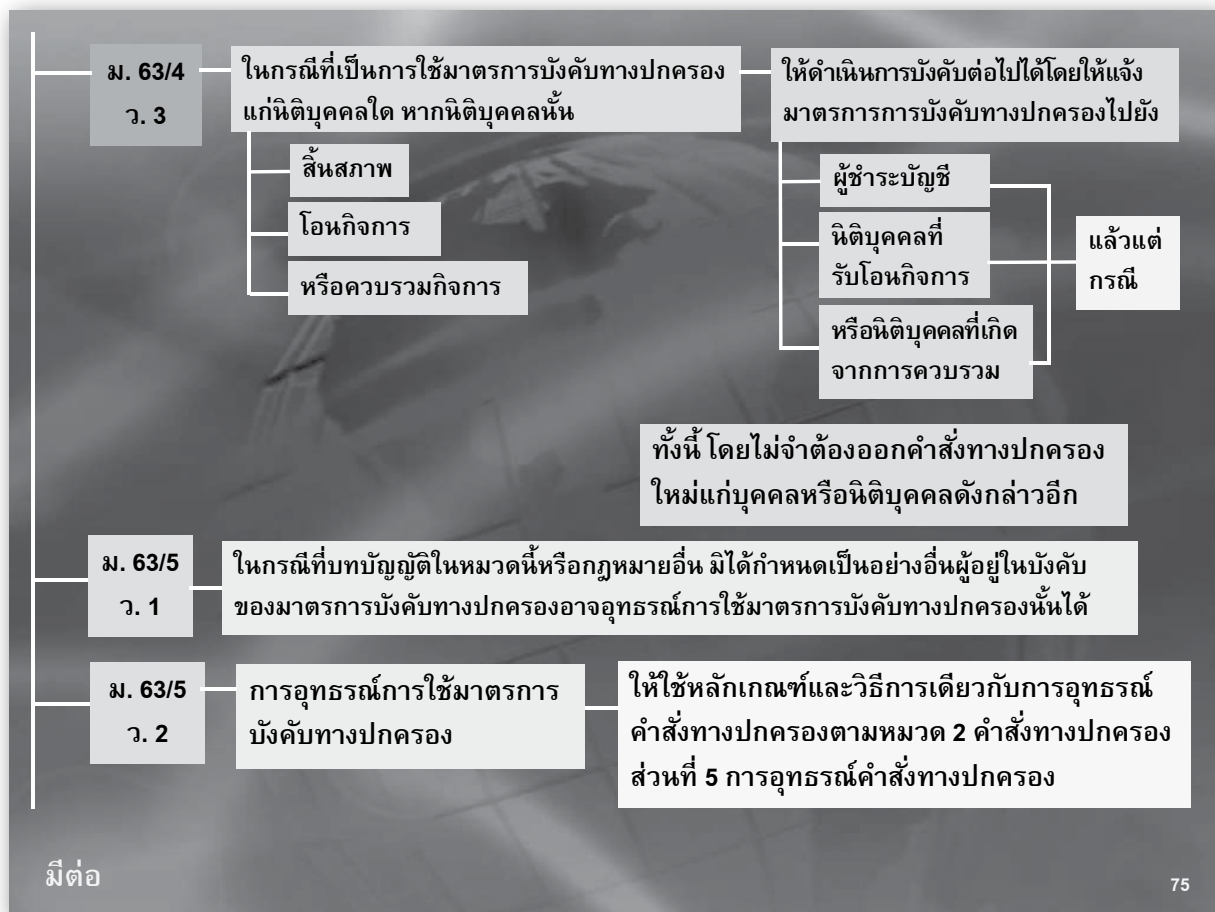
มีต่อ

73

- ม. 63/3 ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับนั้นจะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้
- ม. 63/4
ว. 1 ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่บุคคลใด หากบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย
- ถ้าบุคคลนั้นมีทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก
- ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้
- ให้ถือว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองนั้น
- ม. 63/4
ว. 2 ในกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตาย
- ให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองไปยังทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก แล้วแต่กรณี โดยให้ระยะเวลาอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกได้รับแจ้ง เมื่อปรากฏว่า
- (1) ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตายก่อนสิ้นสุดระยะเวลาอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และไม่ได้ยื่นอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
- (2) ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตายหลังสิ้นสุดระยะเวลาอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองและไม่ได้ยื่นอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองเนื่องจากมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดจากความผิดของผู้นั้น

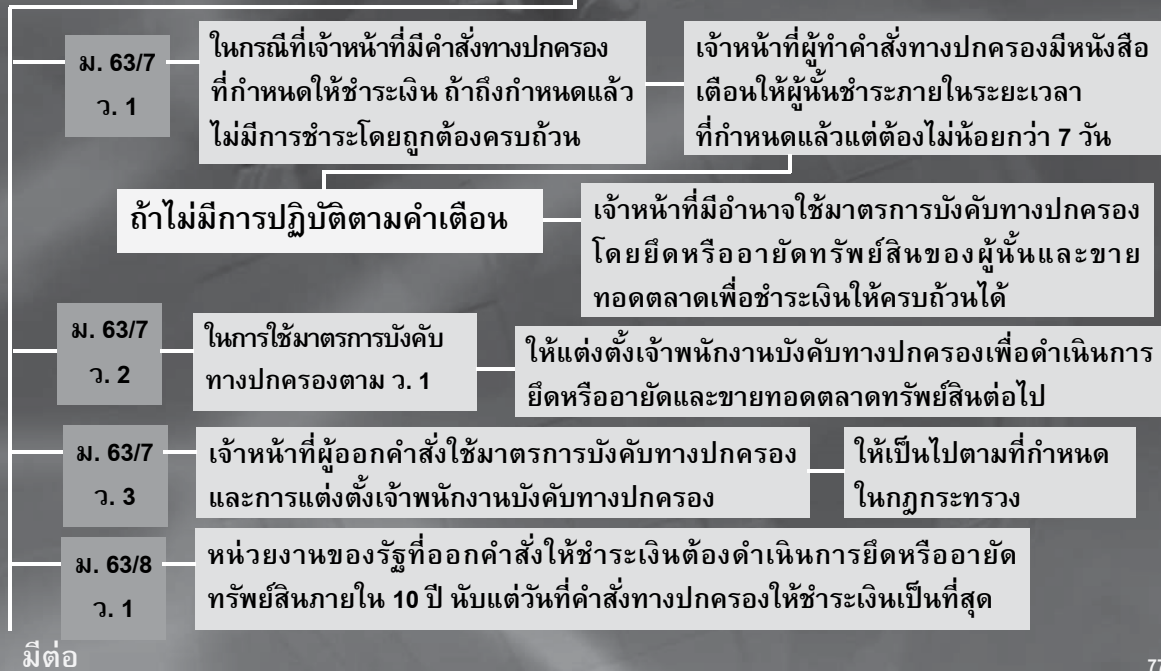
มีต่อ

74

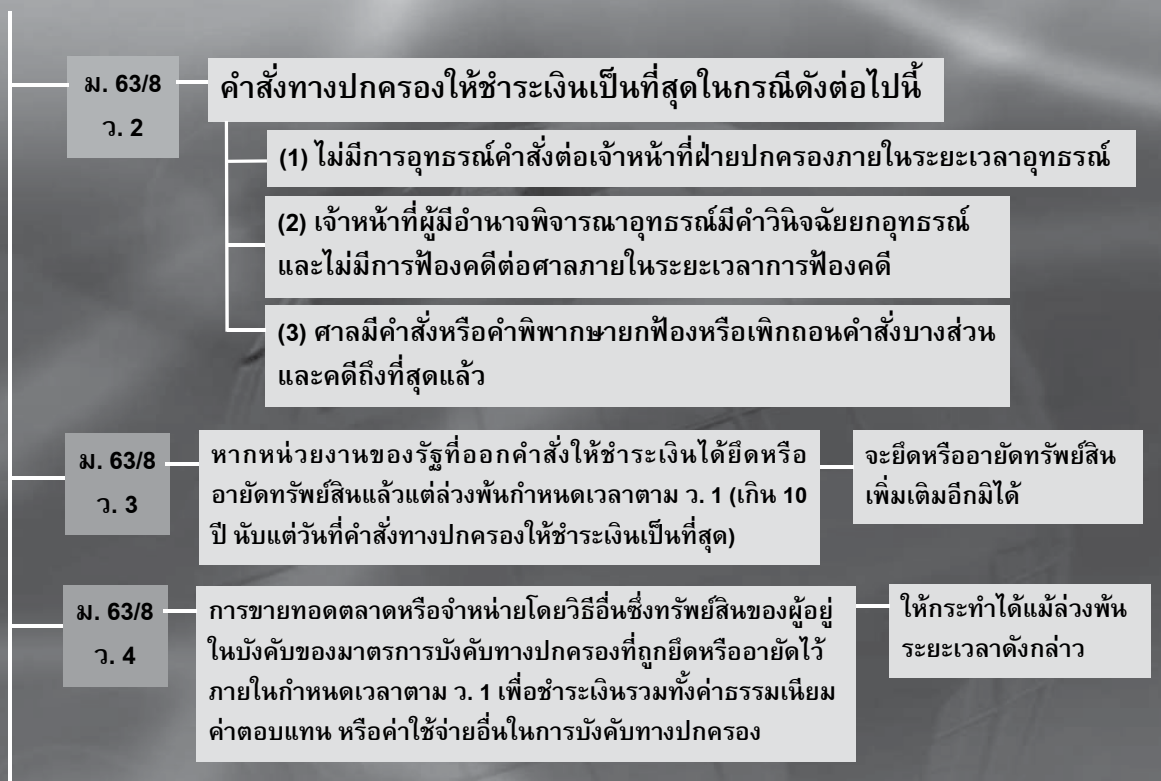

การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

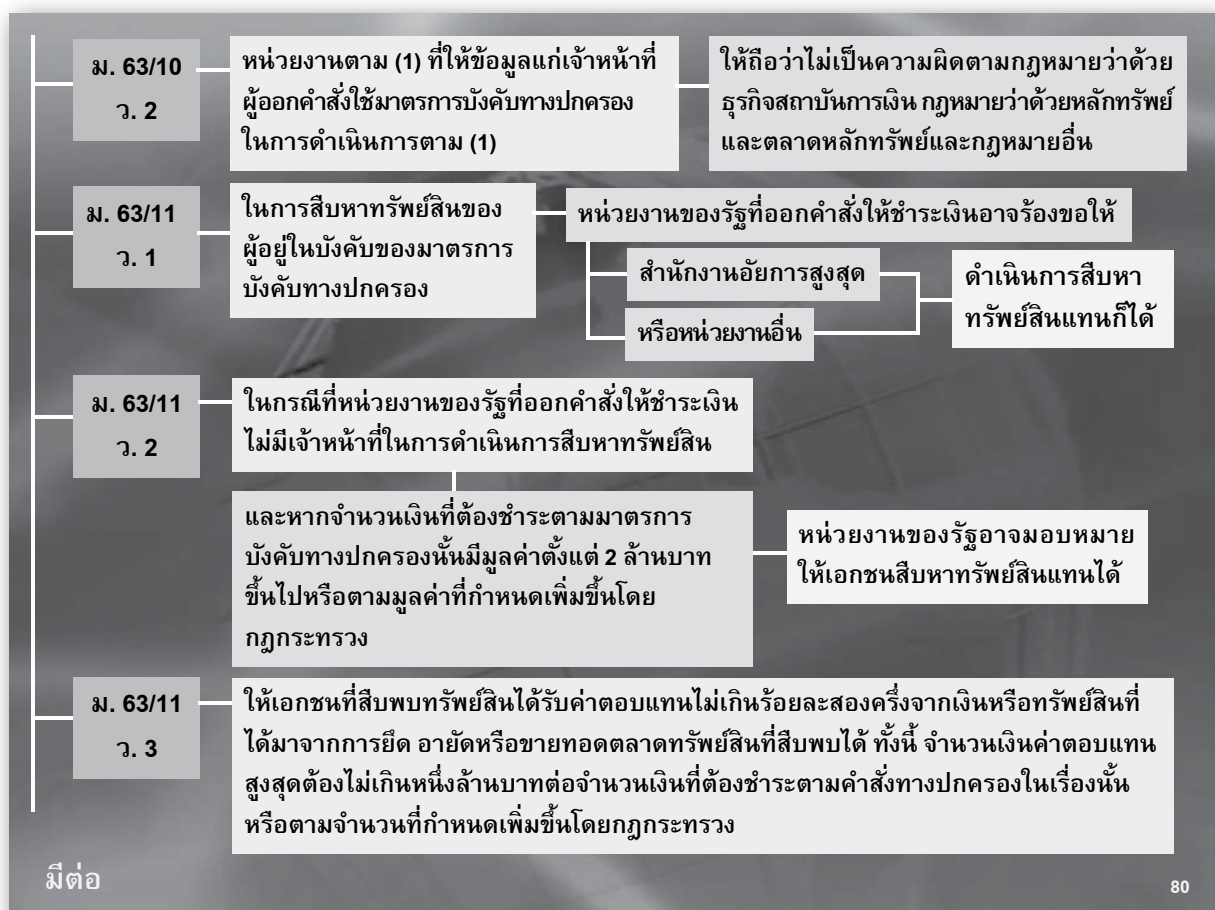
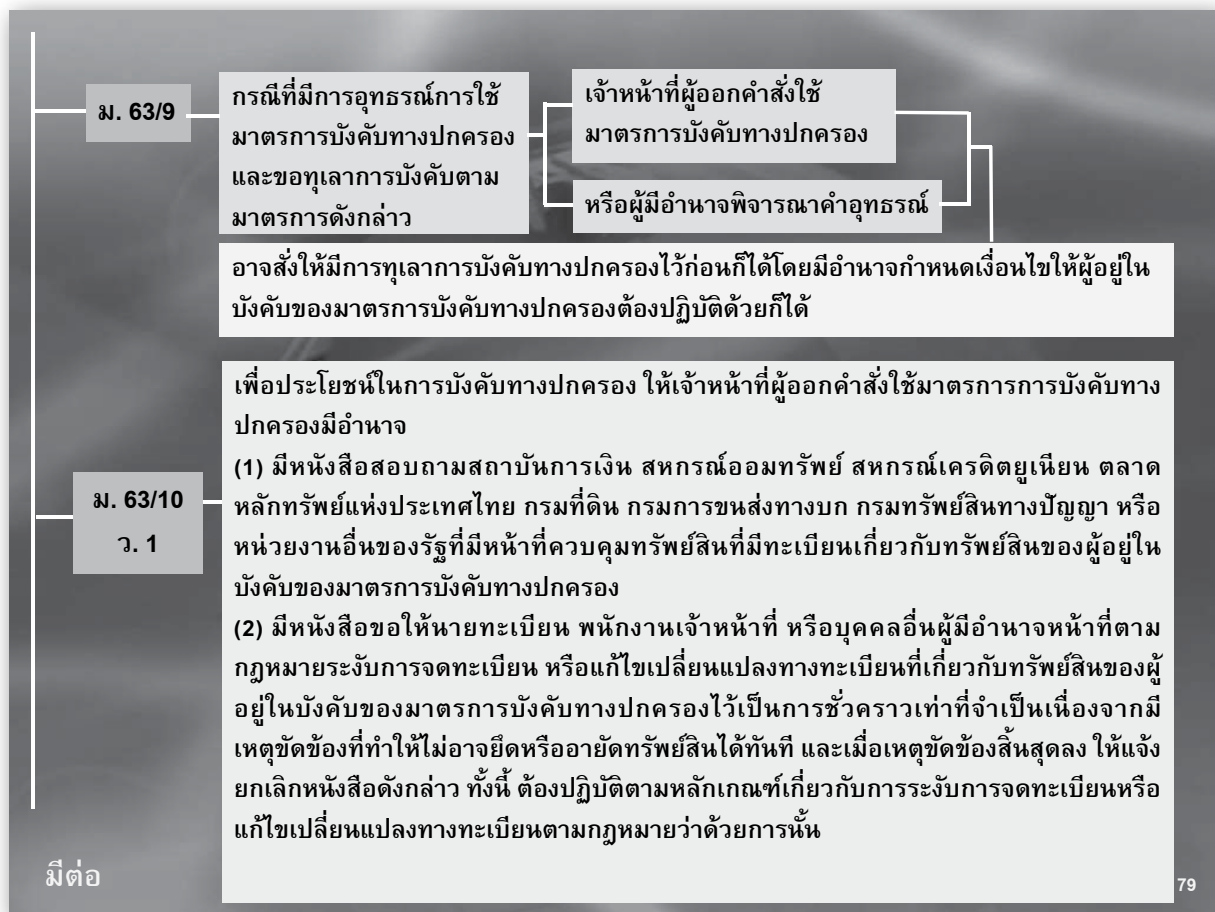
การบังคับชำระเงินโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

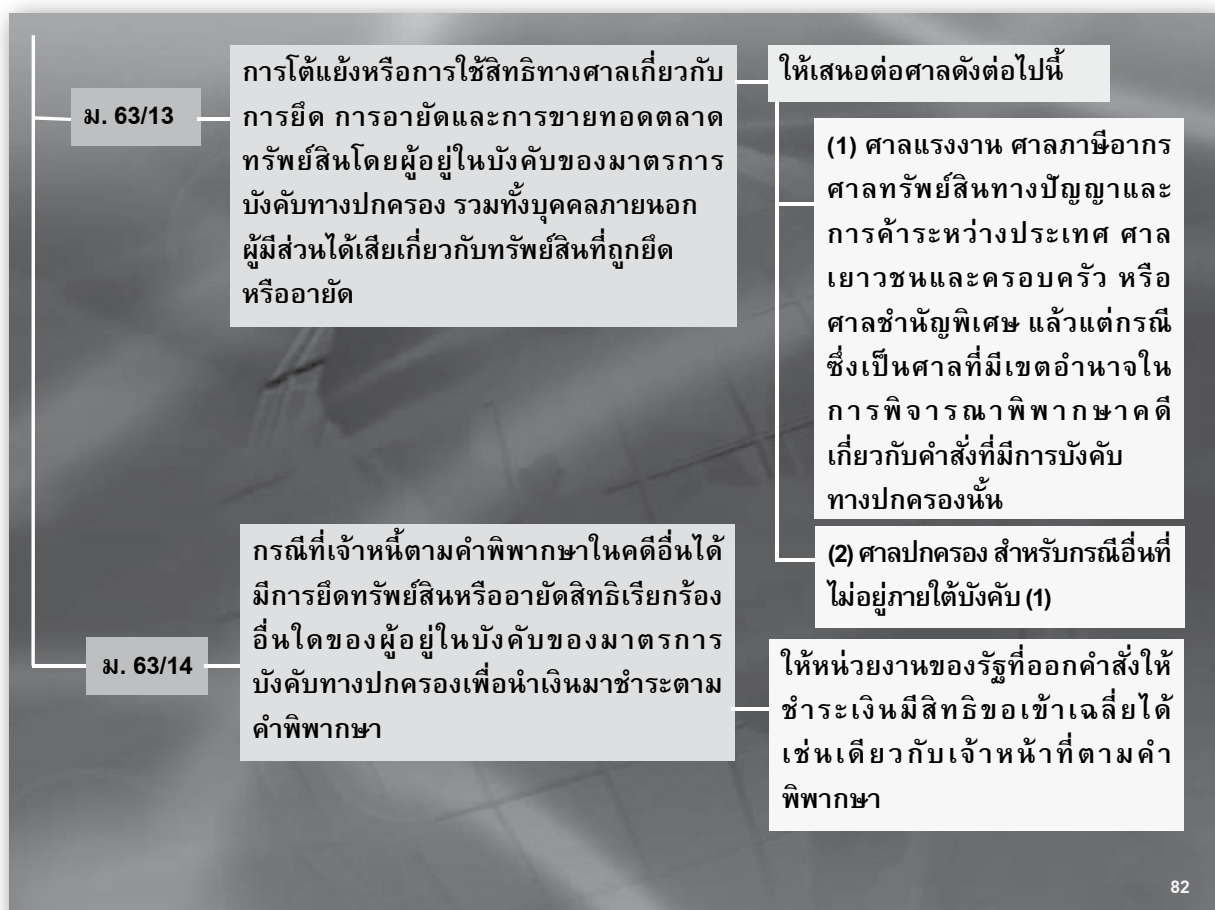
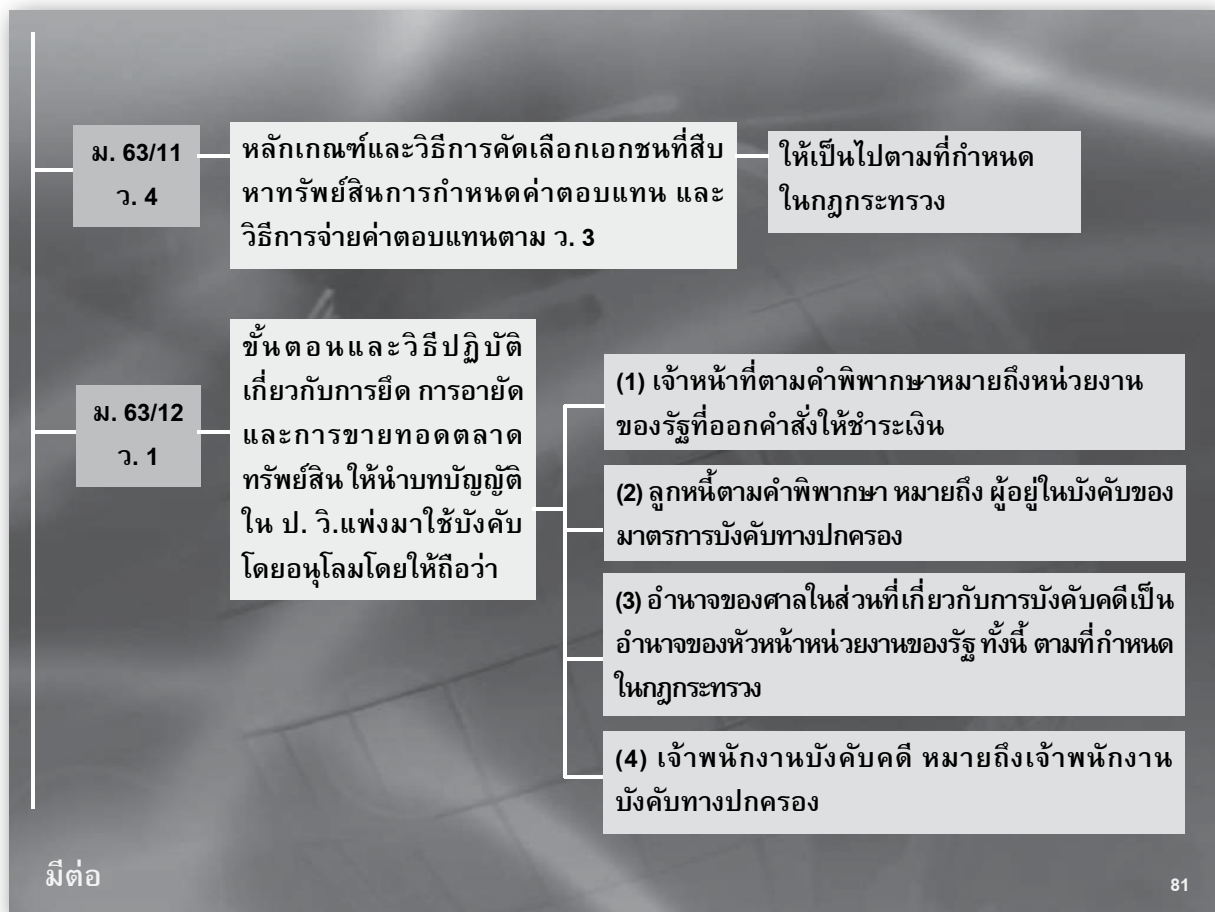

77

78

การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี

ม. 63/15

ว. 1

ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงินและคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว

หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายใน 10 ปี นับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดเพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองนั้น โดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน

ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ม. 63/15

ว. 2

เมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอตาม ว. 1 ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว

ม. 63/15

ว. 3

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกรมบังคับคดี พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

มีต่อ

83

ม. 63/15

ว. 4

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตาม ว. 1

ให้ถือว่าศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี ที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดหรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการบังคับคดีและเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

ม. 63/15

ว. 5

กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาลไม่ว่าจะเป็นเพราะ

ภูมิลำเนาของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองก็ดี

ที่ตั้งของทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองก็ดี

มีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองหลายคนในมูลหนี้ที่เกี่ยวข้องกันก็ดี

จะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเห็นว่านั้นก็

ม. 63/15

ว. 6

หน่วยงานของรัฐตามมาตรา

หมายความว่า

กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม

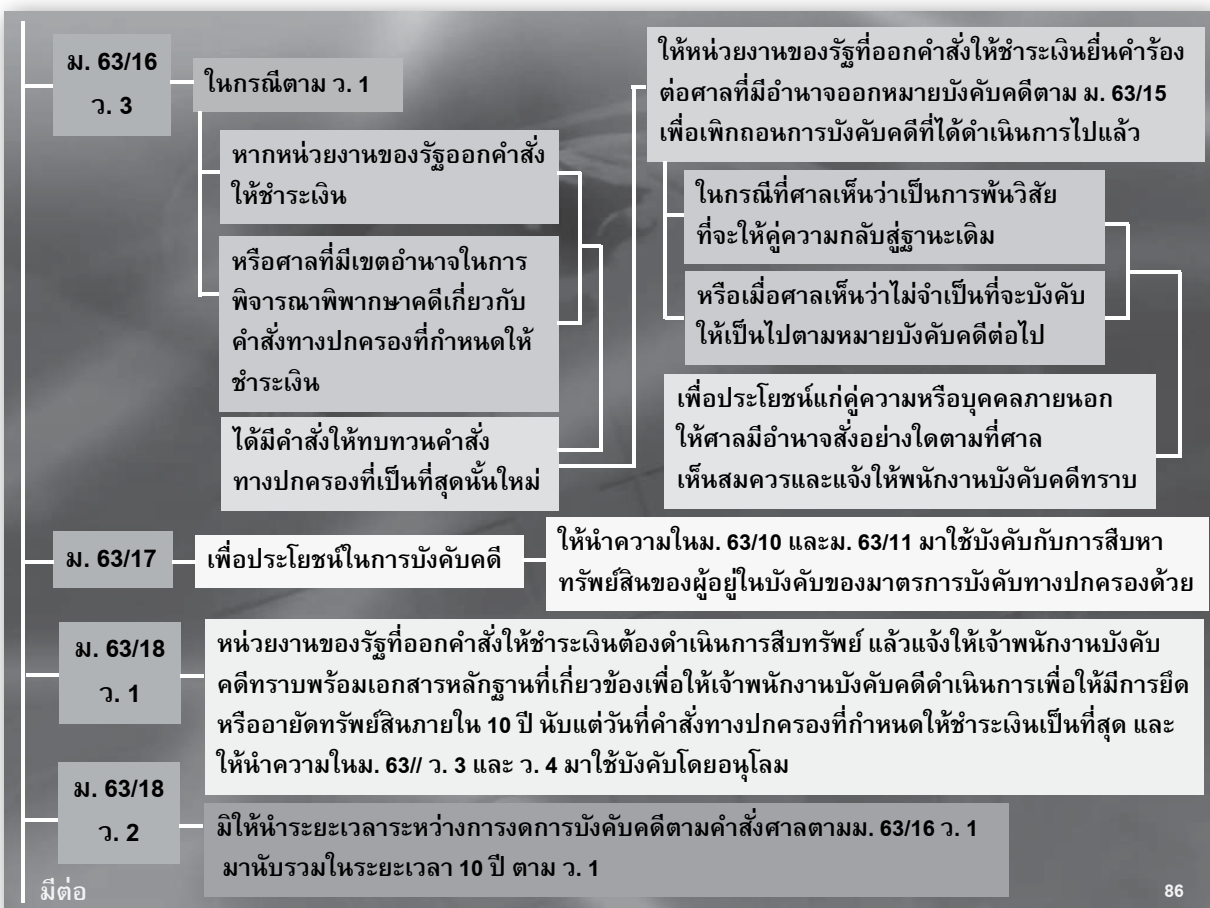
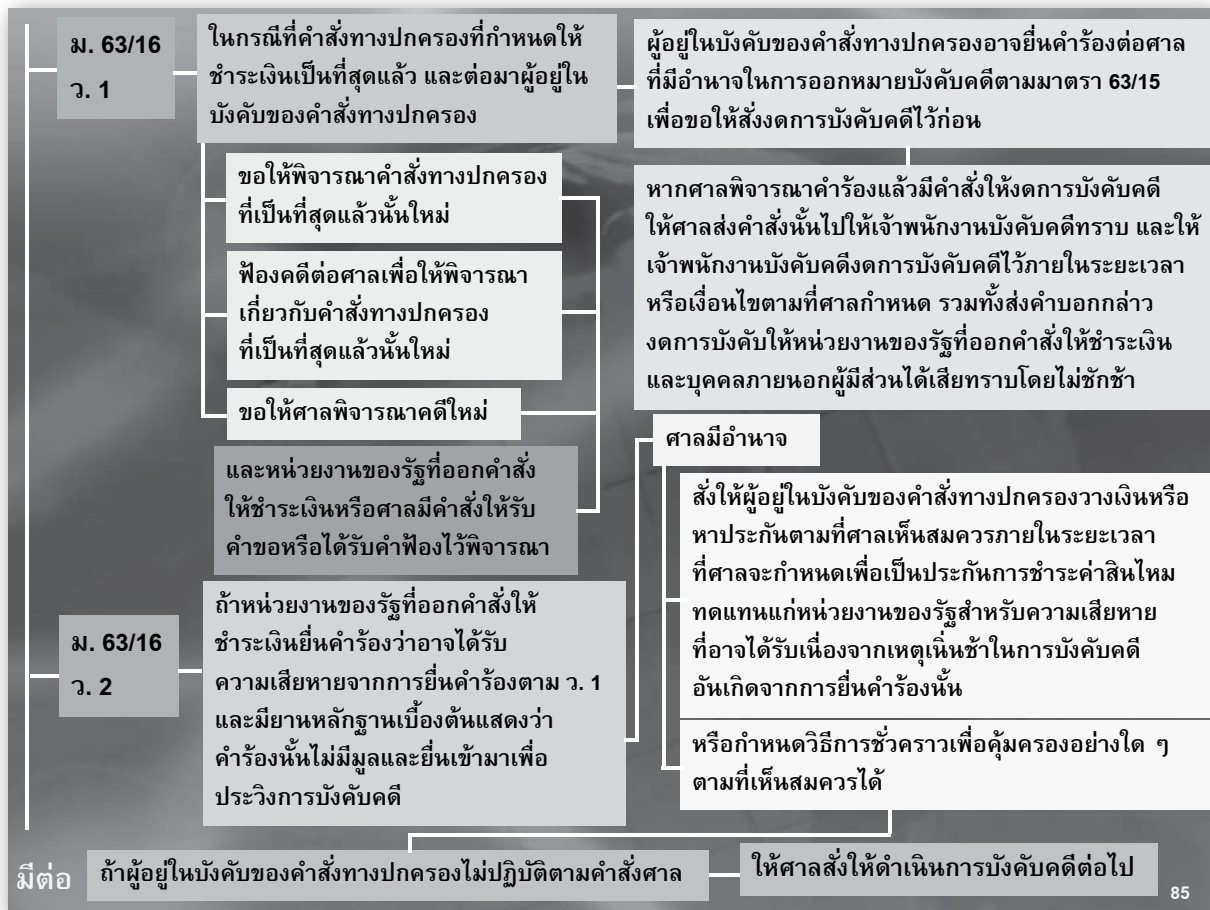
ราชการส่วนภูมิภาค

ราชการส่วนท้องถิ่น

และหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มีต่อ

84

บทบัญญัติของ พรบ. นี้ และของ พรบ. จัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่คณะกรรมการต้องคำนึงถึง

ม.60

ว. 3

ผู้ประกอบการซึ่งได้รับแจ้งคำสั่งตาม ว. 1 ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ม.62

ผู้ได้รับแจ้งคำสั่งตาม ม. 60 ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เว้นแต่ศาลปกครองจะได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งหรือให้เพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการ

87

บทบัญญัติของ พรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่คณะกรรมการฯ ต้องคำนึงถึง

คณะกรรมการฯ เป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามนัย ม. 3 ที่อาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตาม ม. 9 ว. 1

คำสั่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการฯ ต้องปฏิบัติตาม ม. 50

การฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการฟ้องคดี

88

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ
วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 3
ให้นิยามของ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ไว้ว่า

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (1) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานใน
หน่วยงานทางปกครอง
- (2) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมี
กฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อ
บุคคล และ
- (3) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทาง
ปกครองหรือเจ้าหน้าที่รัฐตาม (1) หรือ (2)

89

ม.50

ว. 1

คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุนิติการ
ยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ว. 2

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่าตนมิได้ปฏิบัติ
ตาม ว. 1 ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุนิตาม ว. 1
ให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ ให้ระยะเวลาสำหรับ
ยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความ
ดังกล่าว

ว. 3

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตาม ว. 2 และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้อง
มีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็น
หนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

90

คดีปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง
ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง

91

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี
ปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่อง
ดังต่อไปนี้

(1) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่
ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง
หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจ
หน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน
หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่
สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็น
การสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกิน
สมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

92

(2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(3) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

93

(4) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(5) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

(6) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง”

94

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าเป็นคดีปกครองประเภทใด

ให้พิจารณาจากคำฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีนำการกระทำพิพาทใดมาฟ้อง และผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับให้อย่างไร

ในการพิจารณาว่าเป็น

คดีตาม ม. 9 ว. 1 (1)

ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (1)

หรือเป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (3)

ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (3)

ให้พิจารณาว่า

การกระทำพิพาทเป็น “กฎ” คำสั่ง หรือ “การกระทำอื่นใด” หรือไม่

ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลสั่งเพิกถอนหรือสั่งห้ามการกระทำพิพาทหรือไม่

ถ้าการกระทำพิพาทเป็น “กฎ” หรือคำสั่ง

หากผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้
ศาลสั่งเพิกถอนกฎหรือคำสั่ง

เป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (1)
ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (1)

มีต่อ

95

หากผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลเยียวยาความเสียหาย
ด้วยการสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน

เป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (3)
ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (3)

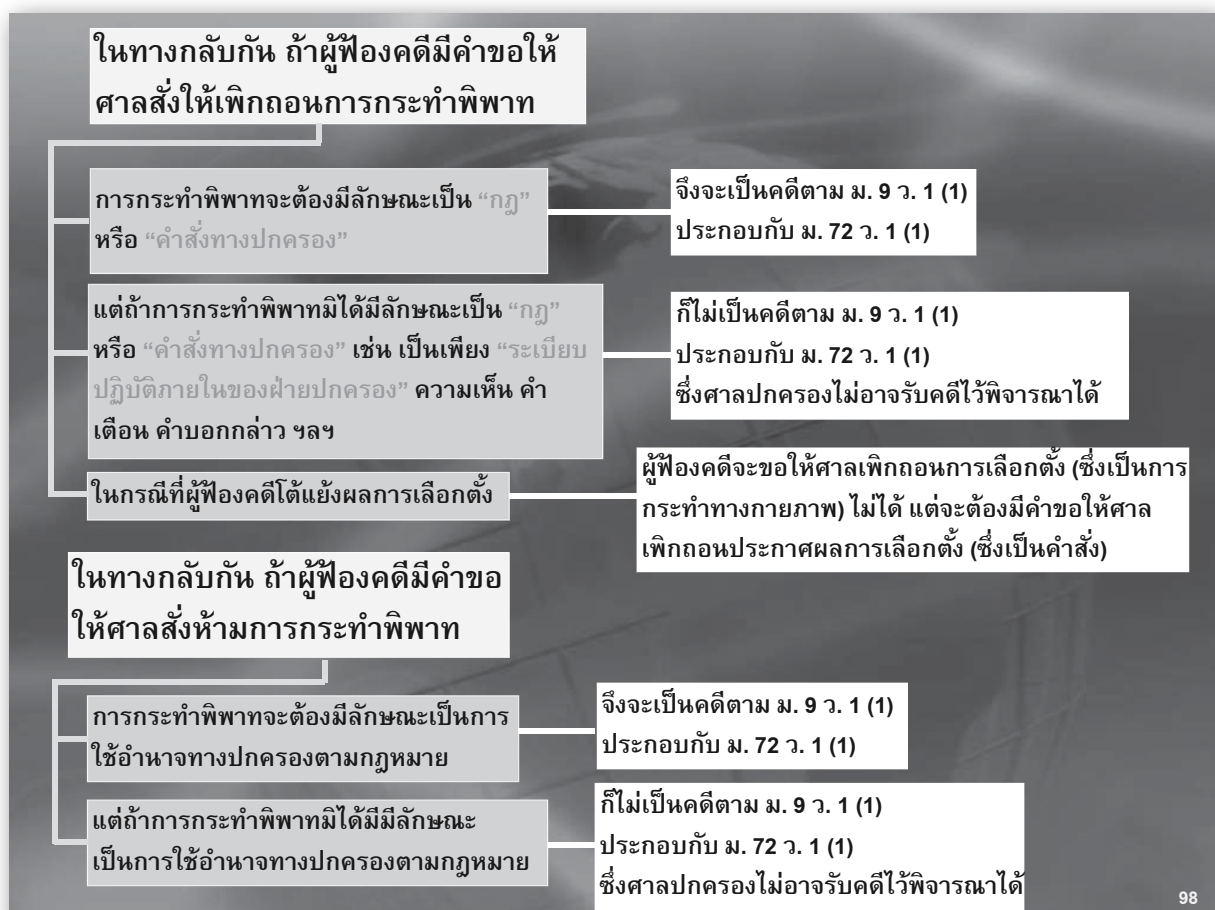
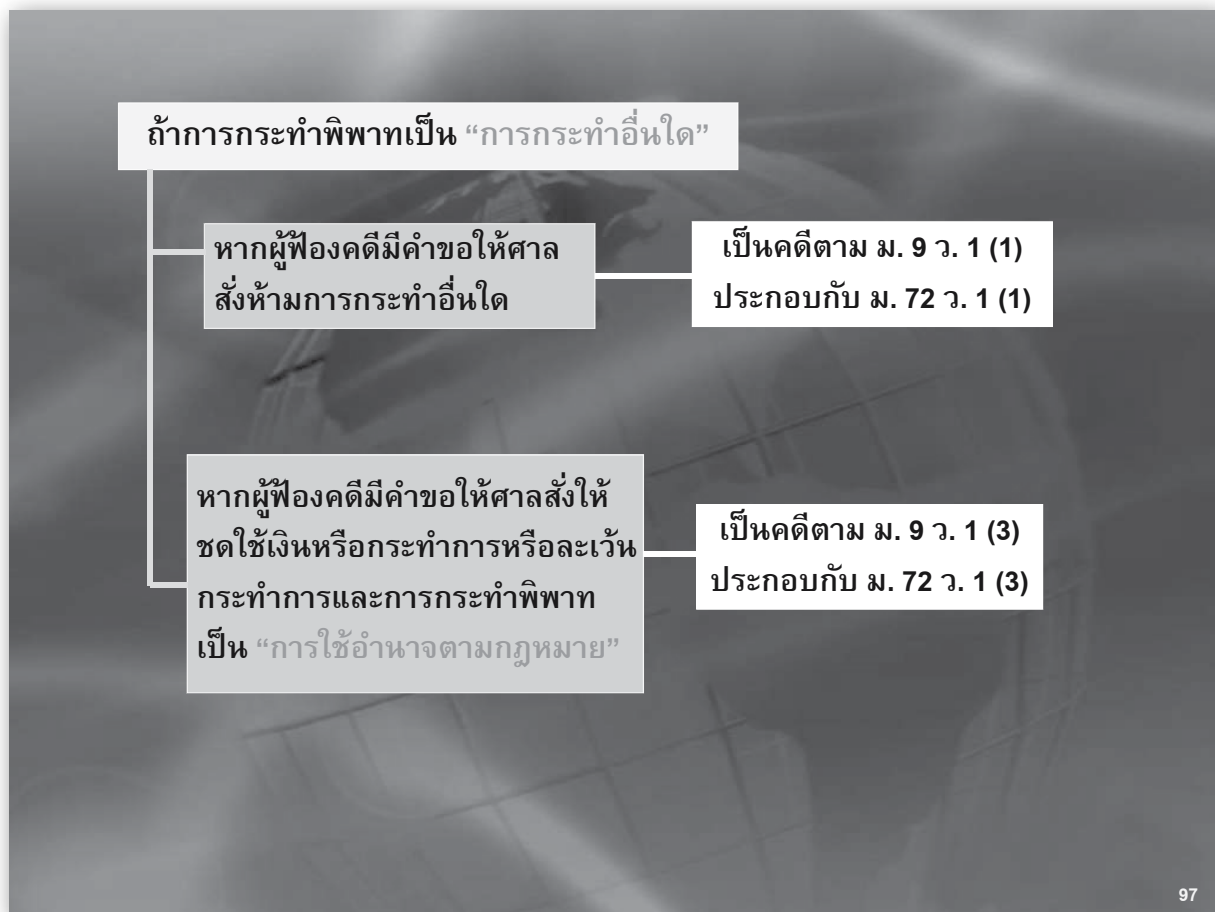
แต่ถ้าผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี
ออกกฎหรือคำสั่งใหม่แทนกฎหรือคำสั่งพิพาทด้วย
เช่น ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกสั่งลงโทษไล่ออกจาก
ราชการ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยมี
คำขอให้ศาลสั่งให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงาน
ต้นสังกัดรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ หรือใน
กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาต แต่เจ้าหน้าที่
ของรัฐได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งปฏิเสธ ผู้ฟ้องคดีจึง
ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิขอให้
ศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งปฏิเสธเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ไปพิจารณาคำขออนุญาตของผู้ฟ้องคดีใหม่ แต่
ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิขอให้ศาลสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

กรณีเช่นนี้ ในบางคดี ตุลาการฯ บางท่านมีความเข้าใจว่าเป็น
คดีตาม ม. 9 ว. 1 (3) ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (3) กล่าวคือ เป็น
คำขอให้ศาลเยียวยาความเสียหายด้วยการออกคำสั่ง
สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี “กระทำการ” ตาม ม. 72 ว. 1 (3)

ซึ่งตามหลักกฎหมายปกครองนั้น ศาลปกครองมีอำนาจ
ตรวจสอบการกระทำพิพาทว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่ หากศาลเห็นว่าการกระทำพิพาทไม่ชอบด้วย
กฎหมาย ศาลก็มีอำนาจเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี
ด้วยการออกคำสั่งตาม ม. 72 ว. 1 (1) กล่าวคือ สั่งให้
เพิกถอนกฎหรือคำสั่งพิพาท หรือสั่งห้ามการกระทำอื่นใด
แต่ศาลปกครองไม่อาจทำตัวเป็นฝ่ายปกครองเสียเองด้วยการ
เข้าไปใช้อำนาจแทนฝ่ายปกครองโดยการออกกฎหรือ
คำสั่งใหม่แทนกฎหรือคำสั่งพิพาท

ในกรณีเช่นนี้ ถือว่าผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลไม่มีอำนาจ
ออกคำสั่งบังคับให้ได้ตาม ม. 72 ว. 1 (1) ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่เป็น
ผู้มีสิทธิฟ้องคดี มิใช่เป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (3) ประกอบกับ
ม. 72 ว. 1 (3)

96

ในการพิจารณาว่าเป็นคดีตาม

ม. 9 ว. 1 (2) ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (2)

หรือเป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (3)

ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (3)

ให้พิจารณาว่า

การกระทำพิพาทเป็นการกระทำของ “หน่วยงานทางปกครอง”

หรือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ที่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย

กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่

ซึ่งศาลจะต้องตรวจสอบในชั้นตรวจคำฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติจริงหรือไม่ เช่น กรมทางหลวงมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงในการบำรุงรักษาทางหลวงให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติ แล้วปล่อยปละละเลยไม่ดูแล หรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว แต่ปล่อยให้มีการก่อสร้างอาคารโดยมิได้รับอนุญาตหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยประการอื่น มิใช่การละเลยต่อหน้าที่ทางศีลธรรม หน้าที่ตามสัญญา หรือหน้าที่ตามกฎหมายแพ่ง

การละเลยต่อหน้าที่ฯ หมายความว่า เพิกเฉย ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิจารณาคำขอจดทะเบียนหรือ

ขออนุญาตแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งว่าไม่อาจจดทะเบียนหรือออก

ใบอนุญาตให้ตามที่ขอได้ กรณีเช่นนี้ ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้ขออนุญาต

จะมาฟ้องคดีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ฯ ไม่ได้เพราะเจ้าหน้าที่

ของรัฐมิได้ละเลยต่อหน้าที่ฯ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติตามหน้าที่ฯ

แล้ว โดยพิจารณาแล้วเห็นควรมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนหรือปฏิเสธคำขอ

มีต่อ

99

การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หมายความว่า ปฏิบัติหน้าที่ล่วงเลย

กรอบเวลาที่ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายหรือกฎหรือเมื่อ

พ้น 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอให้หน่วยงาน

ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ฯ แล้ว

เมื่อศาลได้ตรวจสอบแล้วว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติจริง โดยผู้ฟ้องคดีบรรยายฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าวหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

หากผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลสั่งให้หัวหน้าหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้

เป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (2)

ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (2)

แต่ถ้าผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน

เป็นคดีตาม ม. 9 ว. 1 (3)

ประกอบกับ ม. 72 ว. 1 (3)

100

คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครอง

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1)
ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1)

คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ออก “กฎ” โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและ
ขอให้ศาลเพิกถอนกฎดังกล่าว

ออก “คำสั่ง” โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
และขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

“กระทำการอื่นใด” โดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายและขอให้ศาลสั่งห้าม
การกระทำดังกล่าว

มีต่อ

101

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2)
ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (2)

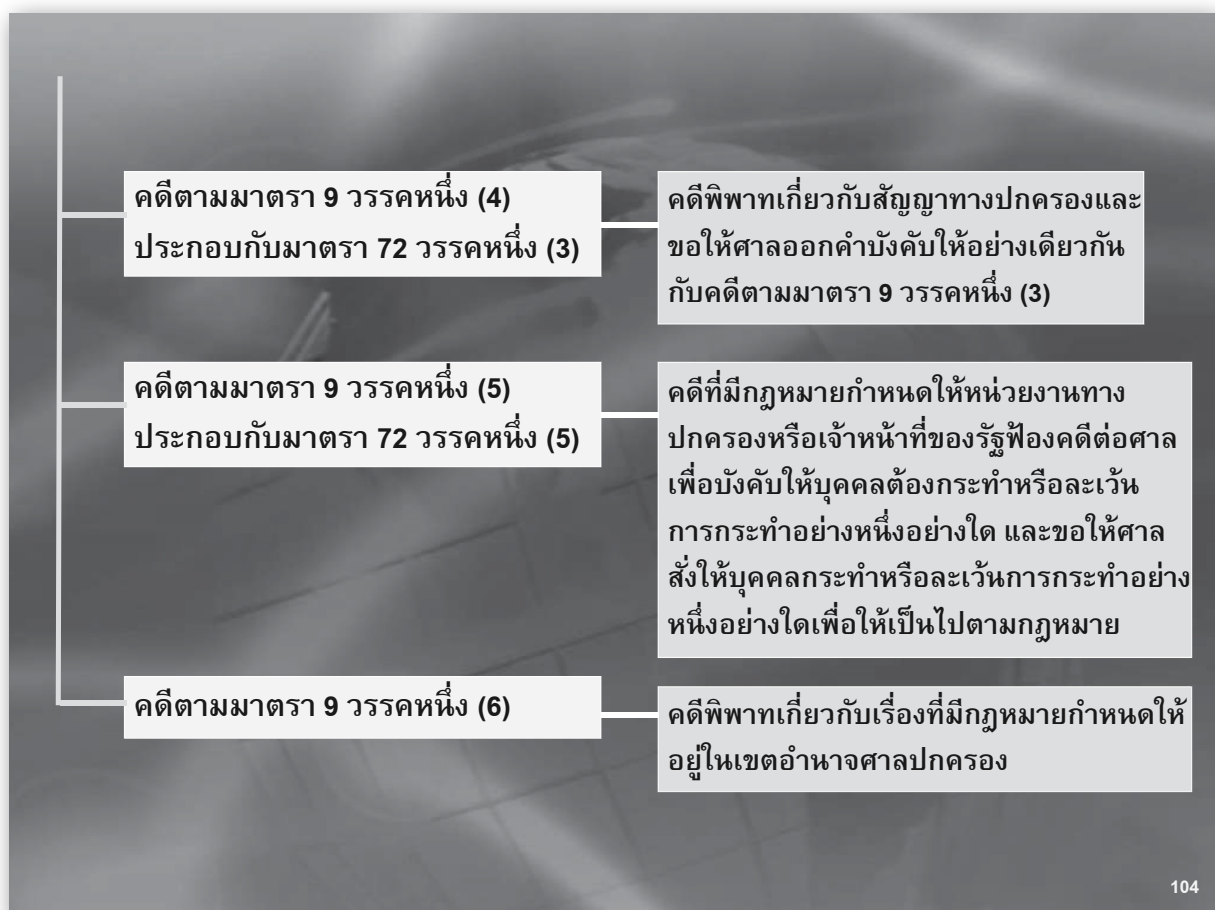
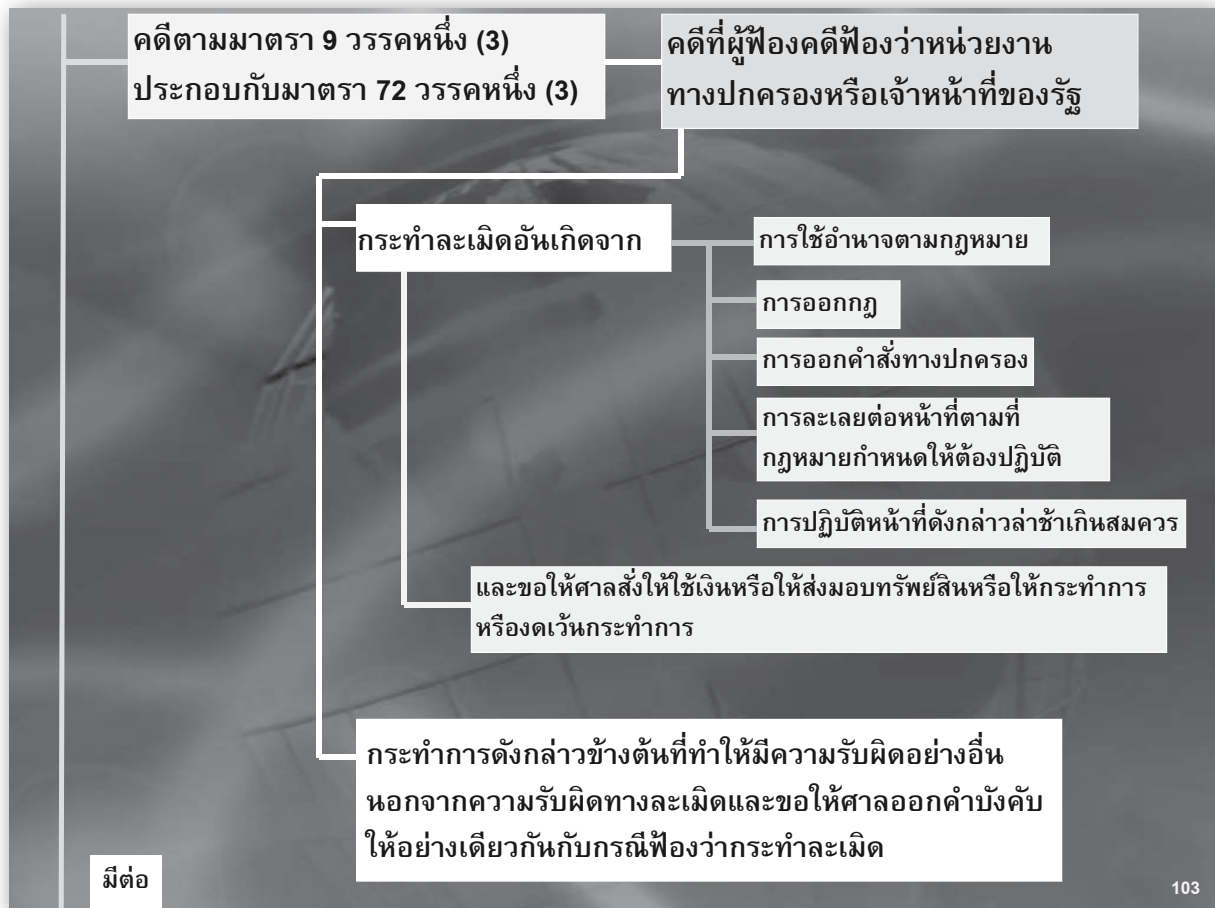
คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย
กำหนดให้ต้องปฏิบัติและขอให้ศาล
สั่งให้ปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลา
ที่กำหนด

ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร
และขอให้ศาลสั่งให้ปฏิบัติตามหน้าที่
ภายในเวลาที่กำหนด

มีต่อ

102

คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1)

คดีที่ฟ้องขอให้เพิกถอน “กฎ”

คดีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่ง

คดีที่ฟ้องขอให้ศาลสั่งห้าม “การกระทำอื่นใด”

105

“กฎ” ที่อาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลปกครอง
สั่งเพิกถอนตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1)

คำนิยาม “กฎ”
ในมาตรา 3

“กฎ”
หมายความว่า

พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง
ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ

บทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป
โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด
หรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“กฎ” ที่อาจนำมาฟ้องคดีต่อศาล
ปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1)
ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1)

ต้องเป็น “กฎ” ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

มิใช่ “หนังสือเวียน” “แนวทางการออกคำสั่ง”
หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มีสถานะเป็นระเบียบภายใน
ของฝ่ายปกครอง ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจบังคับ
บัญชาของผู้ออก

106

**“คำสั่ง” ที่อาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลปกครอง
สั่งเพิกถอนตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1)**

ตัวบท

มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) บัญญัติว่า “คำสั่ง” ซึ่งต่างจากมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ที่บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น”

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

โดยทั่วไป

ศาลปกครองมีแนวคำวินิจฉัยมาโดยตลอดว่า “คำสั่ง” ที่อาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้สั่งเพิกถอนตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) ต้องเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

แต่ในบางกรณี

ศาลปกครองมีคำวินิจฉัยว่า “คำสั่ง” ที่อาจนำมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) นั้น ไม่จำกัดว่าต้องเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงจึงอาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 363/2549)

107

**“การกระทำอื่นใด” ที่อาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลปกครอง
สั่งห้ามการกระทำดังกล่าว ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1)**

ตัวบท

มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) บัญญัติว่า “การกระทำอื่นใด” (นอกจาก “กฎ” หรือ “คำสั่ง”)

ประเด็นปัญหา

“การกระทำอื่นใด” ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ควรมีความหมายว่า จะต้องเป็น “การใช้อำนาจตามกฎหมาย” นอกจากการออก “กฎ” หรือ “คำสั่งทางปกครอง” (ซึ่งเป็น “นิติกรรมทางปกครอง”) จึงต้องเป็น “ปฏิบัติการทางปกครอง” โดยจะต้องมีความหมายเช่นเดียวกับ “การใช้อำนาจตามกฎหมาย” ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3)

หรืออาจมีความหมายรวมถึง การกระทำทางกายภาพหรือการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของฝ่ายปกครอง

**แนวคำวินิจฉัย
ของศาลปกครอง**

“การกระทำอื่นใด” หมายความว่ารวมถึง การปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของฝ่ายปกครอง

**ตามหลัก
กฎหมายปกครอง**

“การกระทำอื่นใด” ควรหมายถึง การใช้อำนาจตามกฎหมายที่เป็นปฏิบัติการทางปกครองเท่านั้น

108

คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (2)

การละเลยต่อหน้าที่

จะต้องเป็นหน้าที่ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ

การปฏิบัติหน้าที่
ล่าช้า

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เอาไว้ ถ้าครบกำหนดเวลาดังกล่าว ยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จก็อาจถือได้ว่าล่าช้าเกินสมควร
ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาเอาไว้ ศาลปกครองจะเป็นผู้พิจารณาว่า “ระยะเวลาอันสมควร” นั้นควรเป็นเท่าใด

หากเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยังมิได้เริ่มดำเนินการใดๆ

เป็นกรณีละเลยต่อหน้าที่

หากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เริ่มดำเนินการแล้ว แต่ยังไม่แล้วเสร็จ

เป็นกรณีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

109

คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ประกอบกับมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3)

การกระทำละเมิดอันเกิดจาก
การใช้อำนาจตามกฎหมาย

“การใช้อำนาจตามกฎหมาย”

ย่อมหมายถึงการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีใช้เป็นการออกกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็น “นิติกรรมทางปกครอง” แต่ควรหมายถึงการใช้อำนาจตามกฎหมายที่เป็น “ปฏิบัติการทางปกครอง” เท่านั้น

แต่ศาลปกครองและคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีแนวคำวินิจฉัยการกระทำละเมิดอันเกิดจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

110

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 684/2544

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าแพทย์ของ รพ.ของราชการตรวจรักษาผู้ฟ้องคดีไม่ดี ทำให้อาการป่วยของผู้ฟ้องคดีหนักขึ้น จึงขอให้พิพากษาให้ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่ง ศป.วินิจฉัยว่า การกระทำของแพทย์เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติทั่วไป มิใช่เป็นการใช้อำนาจตาม กม. จึงไม่อยู่ในอำนาจของ ศป. แต่อยู่ในอำนาจของ ศยธ. (ศส. 681/44)

111

คดีพิพาทเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบอย่างอื่น”

หมายถึงคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างอื่นที่มิใช่ความรับผิดชอบอันเกิดจากการกระทำละเมิดและมีใช้ความรับผิดชอบตามสัญญา

ซึ่งควรหมายถึง “ความรับผิดชอบโดยปราศจากความผิด” (la responsabilité sans faute) ที่เป็นการรับผิดชอบของรัฐบาลอันเกิดจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งกระทำการแทนรัฐและในนามของรัฐ

มิใช่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องสิทธิประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

112

**“ความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด”
ที่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายลายลักษณ์อักษร**

ความรับผิดชอบอันเกิดจาก
ใช้อำนาจตามกฎหมาย

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

การรอนสิทธิในการใช้ประโยชน์
จากอสังหาริมทรัพย์

ความรับผิดชอบอันเกิดจาก
คำสั่งทางปกครอง

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง
ตาม พรบ.วิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. 2539

ฯลฯ

113

**ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครอง
ในศาลปกครองชั้นต้น**

114

ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกระบวนการพิจารณา คดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น

เงื่อนไขในการฟ้องคดีและการเสนอคำฟ้อง

การตรวจคำฟ้อง

การแสวงหาข้อเท็จจริง

การสรุปสำนวน

การแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

การนั่งพิจารณาคดี

การทำคำพิพากษาและคำสั่ง

115

เงื่อนไขในการฟ้องคดี

คำฟ้องต้องมีสาระสำคัญครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีและมีความสามารถในการฟ้องคดี

ก่อนการฟ้องคดี ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องดำเนินการโต้แย้งคัดค้านต่อเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการของฝ่ายบริหารให้ครบขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน จึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้

คำฟ้องต้องยื่นภายในกำหนดเวลาฟ้องคดี

การฟ้องคดีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วน

ต้องไม่เป็นการฟ้องซ้อน ฟ้องซ้ำ หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

116

1. คำฟ้อง

(พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ม.45)

ต้องทำเป็นหนังสือ

ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี
- (2) ชื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ซึ่งถูกฟ้องคดี
- (3) การกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีพร้อม
ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ตามสมควร
- (4) คำขอของผู้ฟ้องคดี
- (5) ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี

117

2. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

มาตรา 42
วรรคหนึ่ง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

ผู้ฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้ซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย
หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องที่นำมาฟ้องคดี

เหตุแห่งการฟ้องคดีจะต้องเกิดจาก

การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของ “หน่วยงานทางปกครอง”
หรือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

การแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งที่เป็น
เหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น จะต้องอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะออกคำสั่ง
ให้ได้และคำขอคำสั่งที่ผู้ฟ้องคดีขอมาจะต้องมีผลเป็นการแก้ไขหรือบรรเทา
ความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีได้

118

ผู้ฟ้องคดี ต้องมีความสามารถในการฟ้องคดี

หลัก

ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากผู้ฟ้องคดีมีข้อบกพร่องในเรื่องความสามารถก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อยกเว้น

ในการฟ้องคดีปกครองอนุญาตให้ผู้เยาว์ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ฟ้องคดีด้วยตนเองได้ ถ้าศาลอนุญาต

(ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ข้อ 27)

119

3. การขอให้แก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายในเบื้องต้นก่อนฟ้องคดี

(พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ม.42 วรรคสอง)

หากเรื่องที่จะนำมาฟ้องมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการดังกล่าวให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้

★ การฟ้องให้เพิกถอนกฎ การกระทำละเมิดหรือสัญญาทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องยื่นอุทธรณ์ก่อนสามารถมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ทันที ★

120

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับมาตรา 42 วรรคสอง

ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อ ก.ตร. แต่ยังมีได้รับแจ้งผลการพิจารณาของ ก.ตร. จึงนำคดีมาฟ้องต่อ สป. ขอให้เพิกถอนคำสั่งพิพาท

ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งพิพาทแล้ว แล้วนำคดีมาฟ้องต่อ สป. โดยยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์

ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาในการอุทธรณ์ตามกฎหมายเฉพาะแล้ว

มีต่อ

โดยที่กม.เฉพาะมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไว้ สปส.จึงเห็นว่า “ระยะเวลาอันสมควร” ตาม ม. 42 ว. 2 ได้แก่ระยะเวลาขั้นสูงในการพิจารณาอุทธรณ์ตาม ม. 45 ว. 2 แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ คือ 90 วัน นับแต่วันที่ยื่นฟ้องคดี ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้รับคำอุทธรณ์ (คำสั่ง สปส. ที่ 260/2546 (ที่ประชุมใหญ่ฯ))

โดยที่กม.เฉพาะมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ จึงต้องนำ พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ใช้บังคับ ซึ่ง ม. 45 แห่ง พรบ.ดังกล่าวกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้ 90 วัน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีภายหลังจากยื่นอุทธรณ์ได้เพียง 8 วัน จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการตาม ม. 42 ว. 2 (คำสั่ง สปส. ที่ 121/2551)

ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อ สป. ได้ตาม ม. 42 ว. 2 (คำสั่ง สปส. ที่ 283/2551)

121

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการมหาวิทยาลัยได้โต้แย้งคำสั่งของอธิการบดีที่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยการอุทธรณ์ตาม ม. 44 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้วนำคดีมาฟ้องต่อ สป. ขอให้เพิกถอนคำสั่งพิพาท

ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานสภาเทศบาลและสมาชิกสภานำคดีมาฟ้องต่อ สป. ขอให้สั่งเพิกถอนประกาศกำหนดสมัยประชุมสภาเทศบาล

มีต่อ

โดยที่กม.เฉพาะมิได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้วว่า ข้าราชการมหาวิทยาลัยที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาจะต้องใช้สิทธิโต้แย้งคำสั่งของอธิการบดีโดยการยื่นคำร้องทุกข์ต่อสภามหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กม.กำหนดไว้ ซึ่งอธิการบดีแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีกลับโต้แย้งคำสั่งของอธิการบดีโดยการอุทธรณ์ตาม ม. 44 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งมีใช่เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กม.เฉพาะได้กำหนดไว้ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อ สป. ได้ตาม ม. 42 ว. 2 แห่งพรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง สปส. ที่ 212/2551)

โดยที่กม.เฉพาะมิได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งทางปกครองไว้โดยเฉพาะจึงต้องพิจารณาตาม พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่ง ม. 44 บัญญัติว่า “คู่กรณี” มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองได้ แต่ในเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีฐานะเป็น “คู่กรณี” ตาม ม. 5 แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องอุทธรณ์ตาม ม. 44 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงใช้สิทธิฟ้องคดีต่อ สป. ได้โดยไม่ต้องดำเนินการตาม ม. 42 ว. 2 แห่งพรบ.จัดตั้ง สป. (คำสั่ง สปส. ที่ 275/2550)

122

วันที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้
ดำเนินการตาม ม. 42 ว. 2 แล้ว
และวันที่ผู้ฟ้องคดีเริ่มใช้สิทธิ
ฟ้องคดีตาม ม. 49

มติของที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 4/2557

ในกรณีที่ไม่มีกม.กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไข
ความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองย่อมเป็นไปตามพรบ.วิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครองฯ ซึ่ง ม. 45 กำหนดระยะเวลาการพิจารณาคำอุทธรณ์
ไว้เป็นการทั่วไปว่ามีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่
เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับคำอุทธรณ์ หากมีเหตุจำเป็น ไม่
อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว กม.กำหนดว่า
ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อน
ครบกำหนด 60 วัน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มิได้มี
หนังสือแจ้งเหตุจำเป็นต้องขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์
ทราบก่อนครบ 60 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง
ได้รับคำอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ย่อมคาดหมายได้ว่าไม่มีกม.ขยายระยะเวลา
พิจารณาอุทธรณ์ออกไป ด้วยเหตุนี้ จึงต้องถือว่าวันที่ครบกำหนด 60 วัน
ดังกล่าว เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือ
เสียหายครบขั้นตอนหรือวิธีการที่กม.กำหนดไว้แล้วและสามารถใช้สิทธิ
ฟ้องคดีได้ตาม ม. 42 ว. 2 โดยให้ถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนด 60 วัน
คือ วันที่ 61 เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี
และเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตามมาตรา 49

มีต่อ

123

สำหรับกรณีที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งเหตุ
จำเป็นต้องขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์
ทราบก่อนครบกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง
ทางปกครองได้รับคำอุทธรณ์มีผลทำให้ระยะเวลาพิจารณา
อุทธรณ์ขยายออกไปอีก 30 วัน นับแต่วันที่ครบ 60 วัน ดังนั้น
จึงถือว่าวันที่ครบ 90 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทาง
ปกครองได้รับคำอุทธรณ์เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการ
แก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายครบตามขั้นตอนหรือ
วิธีการที่กม.กำหนดไว้แล้วและสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีได้
ตาม ม. 42 ว. 2 โดยให้ถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนด 90 วัน
คือวันที่ 91 เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้อง
คดีและเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตาม ม. 49

มติของที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 5/2557

กรณีที่ไม่มีกม.เฉพาะกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไข
ความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะแล้ว โดยในกรณีการร้องทุกข์
ตามกม.ว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นหรือการร้องทุกข์
ตามกม.ว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดให้ผู้รับคำสั่งทางปกครอง

มีต่อ

124

ยื่นเรื่องร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และกม.ดังกล่าวกำหนดว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ แต่ถ้ามีเหตุขัดข้องหรือมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาได้อีกตามจำนวนครั้งและจำนวนวันตามที่กำหนดโดยมิได้กำหนดว่าต้องมีหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องหรือเหตุจำเป็นที่ต้องขยายระยะเวลาพิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ได้รับแจ้งเหตุขัดข้องหรือเหตุจำเป็นที่ต้องขยายระยะเวลาพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์ย่อมอาจคาดหมายได้ว่าการขยายระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ออกไปตามระยะเวลาที่กม.กำหนดให้อำนาจไว้ ดังนั้น จึงต้องถือว่าวันที่ครบกำหนดระยะเวลายาวที่สุดตามที่กม.ให้อำนาจขยายระยะเวลาพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายครบตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กม.กำหนดไว้แล้วและสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตามมาตรา 42 ว. 2 โดยให้ถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตาม ม. 49

125

4. ระยะเวลาในการฟ้องคดี

ระยะเวลาในการฟ้องคดีขอให้เพิกถอนกฎ

บทบัญญัติของกม.

ม. 49

การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

แนวคำวินิจฉัยของ ศปส.

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 3/2554

เมื่อกฎมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือมีการประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกม.และมีผลใช้บังคับแล้ว หากบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎ เช่นว่านั้นประสงค์จะฟ้องคดีต่อ ศป. ขอให้เพิกถอนกฎ “วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี” ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือวันที่มีการประกาศโดยวิธีการอื่นดังกล่าว

ในกรณีที่กฎมิได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือมิได้มีการประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกม.ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงกฎนั้นตามความเป็นจริง

แต่สำหรับบุคคลที่ยังไม่ได้เข้ามาอยู่ในบังคับของกฎในวันที่มีการประกาศใช้บังคับกฎ บุคคลผู้นั้นยังมีใช้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตาม ม. 42 ว. 1 การนับระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศป. ขอให้เพิกถอนกฎ ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี

มีต่อ

126

ระยะเวลาในการฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่ง

บทบัญญัติของกม.

ม. 49

การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

แนวคำวินิจฉัยของ สปส.

ในกรณีที่เป็นการฟ้องคดีทางปกครองประเภทที่เป็นคำสั่งเฉพาะซึ่งต้องมีการอุทธรณ์ต่อฝ่ายปกครองก่อนการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 4/2557

ม. 45 ว. 1 และ ว. 2 แห่งพร.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดระยะเวลาการพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้เป็นการทั่วไปว่ามีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับคำอุทธรณ์ หากมีความจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว กม.กำหนดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนด 60 วัน ระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ จึงจะขยายออกไปอีกไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ครบกำหนด 60 วัน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่มีหนังสือแจ้งเหตุจำเป็นต้องขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบ 60 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับคำอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ย่อมคาดหมายได้ว่าไม่มีการขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไป ด้วยเหตุนี้ จึงต้องถือว่าวันที่ครบกำหนด 60 วัน ดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายครบตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กม.กำหนดไว้แล้วและสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตาม ม. 42 ว. 2 แห่งพร.จัดตั้งศาลปกครองฯ โดยให้ถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนด 90 วัน คือวันที่ 91 เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตาม ม. 49 แห่งพร.จัดตั้งศาลปกครองฯ

มีต่อ

127

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 5/2557

ในกรณีที่กม. เฉพาะกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยกำหนดว่า ในกรณีการร้องทุกข์ ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ แต่ถ้ามีเหตุขัดข้องหรือมีเหตุจำเป็น ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาได้อีกตามจำนวนครั้งและจำนวนวันตามที่กำหนดโดยมิได้กำหนดว่าต้องมีหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องหรือเหตุจำเป็นให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ ถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ได้รับแจ้งเหตุขัดข้องหรือเหตุจำเป็น ผู้ร้องทุกข์ย่อมอาจคาดหมายได้ว่า มีการขยายระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ออกไปตามระยะเวลาที่กม.กำหนดให้อำนาจไว้ ดังนั้น จึงต้องถือว่าวันที่ครบกำหนดระยะเวลายาวที่สุดตามที่กม.ให้อำนาจขยายระยะเวลาพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตาม ม. 42 ว. 2 โดยให้ถือว่าวันที่ถัดจากวันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตาม ม. 49

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 11/2557

คดีที่หนึ่ง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองแล้ว แต่ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์มิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กม.กำหนดและผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำคดีมาฟ้องภายใน 90 วันนับแต่ที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง สป. ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยร้องทุกข์โดยขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง แต่มิได้ขอให้ศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยร้องทุกข์

มีต่อ

128

คำวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นใหม่และมีผลเป็นการยืนยันคำสั่งทางปกครองพิพาท แม้ในคำขอคำบังคับ ผู้ฟ้องคดีจะระบุแต่เพียงว่า ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งพิพาท แต่ในคำบรรยายฟ้อง ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่วินิจฉัยยกคำร้องทุกข์ พร้อมทั้งได้ระบุตัวผู้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มาด้วย จึงย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะให้ศาลพิจารณาคดีตามผลคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามหนังสือดังกล่าวได้ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตาม ม.49 ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยร้องทุกข์ ศาลจึงรับคำฟ้องที่ขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้

คดีที่สอง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครอง แต่ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ไม่ได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กม.กำหนดและผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำคดีมาฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยมีคำขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทางปกครองพิพาทและคำวินิจฉัยอุทธรณ์พิพาทด้วย

มีต่อ

129

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งพิพาทตาม ม.44 (แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติฯ) เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการแจ้งเหตุจำเป็นต้องขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบก่อนครบ 60 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งพิพาทได้รับคำอุทธรณ์ กรณีจึงไม่อาจขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ตาม ม.45 ว. 2 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติฯได้ และต้องถือว่าวันที่ครบ 60 วัน ดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตาม ม. 42 ว. 2 แห่งพรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว โดยถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนดดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีเริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งพิพาทได้ตาม ม. 49 แห่งพรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งพิพาทเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตาม ม.49 แล้ว แม้ต่อมา ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วและเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งพิพาทได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วย ก็ไม่ได้มีผลทำให้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีที่ขอให้เพิกถอนคำสั่งพิพาทต้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้

บทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความสะดุดหยุดอยู่ตาม ม. 67 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติฯ เป็นบทบัญญัติที่บังคับใช้เฉพาะในฝ่ายปกครองกรณีมีการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ต่อมาเมื่อมีการตราพรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งบทบัญญัติ ม. 42 ว. 2 เป็นบทบังคับให้ต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง อันเป็นกม.เฉพาะที่ตราขึ้นใช้บังคับภายหลังพรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงมีผลเป็นการยกเลิกบทบัญญัติ ม. 67 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติฯโดยปริยาย ไม่อาจนำบทบัญญัติว่าด้วยอายุความสะดุดหยุดอยู่ตาม ม. 67 แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติฯมาใช้บังคับกับการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามพรบ.จัดตั้งศาลปกครองได้

มีต่อ

130

ในกรณีที่เป็นการคำสั่งทางปกครองเฉพาะซึ่งไม่ต้องการอุทธรณ์
ต่อฝ่ายปกครองก่อนการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

คำสั่ง ศปส. ที่ 722 / 2552

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่อนุญาตให้บริษัท ค. ประกอบกิจการที่เป็น
อันตรายต่อสุขภาพอนามัยเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้รับแจ้งคำสั่งพิพาทที่จะต้อง
อุทธรณ์ตาม ม. 44 แห่งพรบ.วิธีปฏิบัติฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องดำเนินการตาม ม. 42 ว. 2
แห่งพรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ

ในกรณีที่เป็นการคำสั่งทางปกครองทั่วไป

คำสั่ง ศปส. ที่ 177 – 178 / 2551

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรง
ตำแหน่งสูงขึ้นซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไปที่ไม่ต้องการอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี

131

ระยะเวลาในการฟ้องคดีขอให้ศาลสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด

บทบัญญัติของกม.

ม. 49

การฟ้องคดีปกครองต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พ้นกำหนด
เก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทาง
ปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด
และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของ
รัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี
เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

แนวคำวินิจฉัยของ ศปส.

คำสั่ง ศปส. ที่ 214 / 2551

ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือ
เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กม.กำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล

เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนในวันใด แต่ถือได้ว่าอย่างช้าที่สุดคือวันที่สคบ.มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้อง
คดีว่าได้ส่งเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้จังหวัดพิจารณาแล้ว หากไม่มีการดำเนินการอย่างใด ผู้ฟ้องคดีก็ต้อง
ฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พ้น 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนดังกล่าว

132

ระยะเวลาในการฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

บทบัญญัติของกม.

ม. 51

การฟ้องคดีเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิด

การฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

แนวคำวินิจฉัยของ ศปส.

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 3 / 2559

ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศป. ตามม. 9 ว. 1 (2) และ (3) แม้ทั้ง 2 ข้อหาจะเกี่ยวเนื่องกัน แต่ก็อาจแยกพิจารณาระยะเวลาในการฟ้องคดีของแต่ละข้อหาออกจากกันได้

ในข้อหาตาม ม. 9 ว. 1 (2) ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตาม ม. 49 แล้ว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้

ในข้อหาตาม ม. 9 ว. 1 (3) ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตาม ม. 51 ศาลจึงอาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้

มีต่อ

133

การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น เช่น การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับค่าทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งกม. เฉพาะได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ เช่น พรบ.ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์พ.ศ. 2530 ม. 25 บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดให้ ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรมต.ผู้รักษาการตามกม.ภายใน 60 วัน นับแต่วันได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ม. 26 ว. 1 บัญญัติว่า

ในกรณีที่รมต.มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายใน 60 วัน แต่ผู้อุทธรณ์ยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรมต. ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรมต.

ในกรณีที่รมต.มิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายใน 60 วันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ยื่นอุทธรณ์ต่อรมต. แต่รมต.มิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์และผู้ฟ้องคดีก็มิได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายใน 1 ปี นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ต่อมารมต.ได้วินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจในคำวินิจฉัยอุทธรณ์จึงยื่นฟ้องคดีต่อศป. ตาม ม. 9 ว. 1 (3)

134

แนวคำวินิจฉัยของศาล.

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 1/ 2545

ในกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้ฟ้องคดีสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้

มติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ 1/ 2548

ในกรณีดังกล่าวข้างต้น ที่ประชุมใหญ่ฯ วินิจฉัยว่าคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรต. ถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นใหม่และมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี แต่โดยที่ ม. 26 ว. 1 แห่งพรบ.ว่าด้วยการเวนคืนฯ ซึ่งเป็นกม.เฉพาะมิได้บัญญัติเรื่องการฟ้องคดีในกรณีที่รต.ได้วินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวว่าจะต้องฟ้องคดีต่อศาลอย่างไรและภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด ที่ประชุมใหญ่ฯ วินิจฉัยว่าผู้อุทธรณ์สามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้โดยจะต้องยื่นฟ้องคดีภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรต. ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตาม ม. 51

135

ระยะเวลาในการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

บทบัญญัติของกม. ม. 51

การฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

แนวคำวินิจฉัยของ ศาล.

ศาล. มีแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง โดยแยกพิจารณาระหว่างกรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างเป็นผู้ฟ้องคดีผู้รับจ้าง กับกรณีที่ผู้รับจ้างเป็นผู้ฟ้องคดีหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง โดยมีแนวคำวินิจฉัยโดย แยกพิจารณาออกเป็นกรณีต่าง ๆ ปลิกย่อยมาก จึงขอให้ศึกษาจากคำอธิบาย

136

ระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา 52 วรรคหนึ่ง

บทบัญญัติของกม.

ม. 52
ว. 1

การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

แนวคำวินิจฉัยของ ศปส.

การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

คำพิพากษาศปส. ที่ อ. 18 / 2546

การฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลทางสาธารณะประโยชน์อันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเพื่อมิให้บุคคลใดเข้าไปยึดถือครอบครองหรือปลูกสร้างสิ่งใดในเขตทางสาธารณะประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกม. เป็นการฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ตาม ม. 52 ว. 1

การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคล

คำพิพากษาศปส. ที่ อ. 123 / 2551

การฟ้องคดีเพื่อขอมีสัญชาติไทย เป็นการฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสถานะของบุคคล จึงยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ตาม ม. 52 ว. 1

137

ระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา 52 วรรคสอง

บทบัญญัติ
ของกม.

ม. 52
ว. 2

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้วถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้

ม. 3

“ประโยชน์แก่ส่วนรวม หมายความว่า ประโยชน์ต่อสาธารณะหรือประโยชน์อันเกิดแก่การจัดทำสาธารณะหรือการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากการดำเนินการหรือการกระทำที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนแก่ประชาชนเป็นส่วนรวมหรือประชาชนส่วนรวมจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินการหรือการกระทำนั้น

แนวคำวินิจฉัยของ ศปส.

กรณี ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

คำพิพากษาศปส. ที่ ฟ. 12 / 2549

การฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนกฎกระทรวงฯ ที่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินในกรณีที่ไม่มียศ. 1 ในพื้นที่ที่เป็นเกาะมีผลกระทบต่อบุคคลผู้ขอออกโฉนดที่ดินและมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายจำนวนมาก การฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมตามนัย ม. 52 ว. 2

กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น

คำสั่งศปส. ที่ ฟ. 312 / 2549

การที่เจ้าหน้าที่ส่งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ไปให้ผู้อุทธรณ์ผิดไปจากที่อยู่ปรากฏในหนังสืออุทธรณ์ ทำให้ผู้อุทธรณ์ไม่ทราบผลคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นอื่นตามนัย ม. 52 ว. 2

138

5. ค่าธรรมเนียมศาล

หลัก การฟ้องคดีปกครองไม่เสียค่าธรรมเนียมศาล

ข้อยกเว้น คดีขอให้สั่งให้ใช้เงิน หรือส่งมอบทรัพย์สิน ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในอัตราตามที่ระบุไว้ใน ตาราง 1 ทำयประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ซึ่งปัจจุบันกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมศาลไว้ร้อยละ 2 ของทุนทรัพย์ แต่ไม่เกิน 200,000 บาท

การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ม.45/1 ประกอบกับระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ข้อ 41/1 – 41/6)

139

6. การฟ้องคดีต้องไม่เป็นการฟ้องซ้อนหรือฟ้องซ้ำ

การฟ้องคดี
ต้องไม่เป็นการฟ้องซ้อน

ข้อ 36 วรรคหนึ่งแห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

“นับแต่เวลาที่ไต่ยื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว คดีนั้นอยู่ในระหว่างการพิจารณาและผลแห่งคดีนี้

(1) ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีก และ

ฯลฯ

ฯลฯ”

การฟ้องคดี
ต้องไม่เป็นการฟ้องซ้ำ

ข้อ 97 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

“คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องคดีอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน”

140

อำนาจของศาลปกครองในการออกคำบังคับ

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1)

ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นว่า

กฎหรือคำสั่งพิพาท
ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ศาลมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน

การกระทำอื่นใดพิพาท
ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ศาลมีอำนาจสั่งห้ามการกระทำดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน

ในการมีคำบังคับ
ดังกล่าวข้างต้น

ศาลมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครอง
มีคำพิพากษาถึงที่สุด
ให้เพิกถอนกฎ

ให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และให้การประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้น

141

อำนาจของศาลปกครองในการออกคำบังคับ

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2)

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่
กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติ
หน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ศาลมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่
ภายในเวลาที่ศาลกำหนด

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3)

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดหรือ
มีความรับผิดอย่างอื่น

ศาลมีอำนาจ

สั่งให้ใช้เงิน

สั่งให้ส่งมอบทรัพย์สิน

สั่งให้กระทำการหรือ
งดเว้นกระทำการ

โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้

142

อำนาจของศาลปกครองในการออกคำสั่ง

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4)

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคู่สัญญาฝ่ายใดผิดสัญญา

ศาลมีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับเช่นเดียวกับ
ในคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3)

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (5)

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าบุคคลที่ถูกฟ้องคดี
มีหน้าที่ต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำ
ตามที่ถูกฟ้องคดี

ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นกระทำ
หรือละเว้นการกระทำดังกล่าวเพื่อให้
เป็นไปตามกฎหมาย

คดีที่มีการฟ้องคดีให้ศาลมีคำพิพากษา
แสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่
ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ศาลมีอำนาจสั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่
ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

143

ผลของคำสั่งของศาล

ผูกพันใคร
(มาตรา 70 วรรคหนึ่ง)

คำพิพากษาของศาลปกครองให้ผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม
คำสั่งนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้น
ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือดลเสีย

ตั้งแต่เมื่อใด
(มาตรา 70 วรรคสอง)

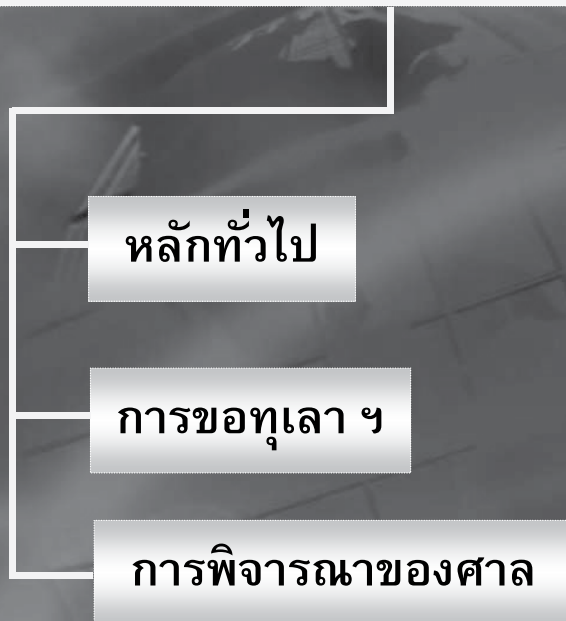
ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ให้รอการปฏิบัติ
ตามคำสั่งไว้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์

หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีการอุทธรณ์และเป็นคดีที่กำหนดในระเบียบ
ของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด คู่กรณีฝ่ายชนะคดี
อาจยื่นคำขอต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด
แล้วแต่กรณี โดยชี้แจงเหตุผลอันสมควรที่ขอให้มีการปฏิบัติตาม
คำสั่ง และให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาคำขอและมีคำสั่งตามที่
เห็นสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดย
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

144

การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

145

หลักทั่วไป

การฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(ข้อ 69 วรรคหนึ่ง)

146

การขอยุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

การขอให้ศาลมีคำสั่งยุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีอาจขอมาในคำฟ้องหรือยื่นคำขอในเวลาใด ๆ ก่อนศาลจะพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี

(ข้อ 69 วรรคสอง)

147

การพิจารณาของศาล

การมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอยุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองให้กระทำโดยองค์คณะหลังจากตุลาการผู้แถลงคดีได้เสนอคำแถลงการณ์แล้วโดยจะเสนอด้วยวาจาก็ได้

(ข้อ 72 วรรคหนึ่งและ วรรคสอง)

การสั่งไม่รับคำขอยุเลา

ศาลมีอำนาจสั่งไม่รับคำขอยุเลา ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ศาลเห็นว่าคำขอยุเลา ยื่นโดยไม่มีข้ออ้างหรือข้อเท็จจริงเพียงพอหรือไม่มีเหตุผลหรือสาระอันควรได้รับการพิจารณา
- (2) เห็นได้อย่างชัดเจนว่าไม่สมควรมีคำสั่งยุเลา หรือ
- (3) เป็นกรณีที่ศาลจะสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนั้นไว้พิจารณาอยู่แล้ว

คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

(ข้อ 70)

มีต่อ

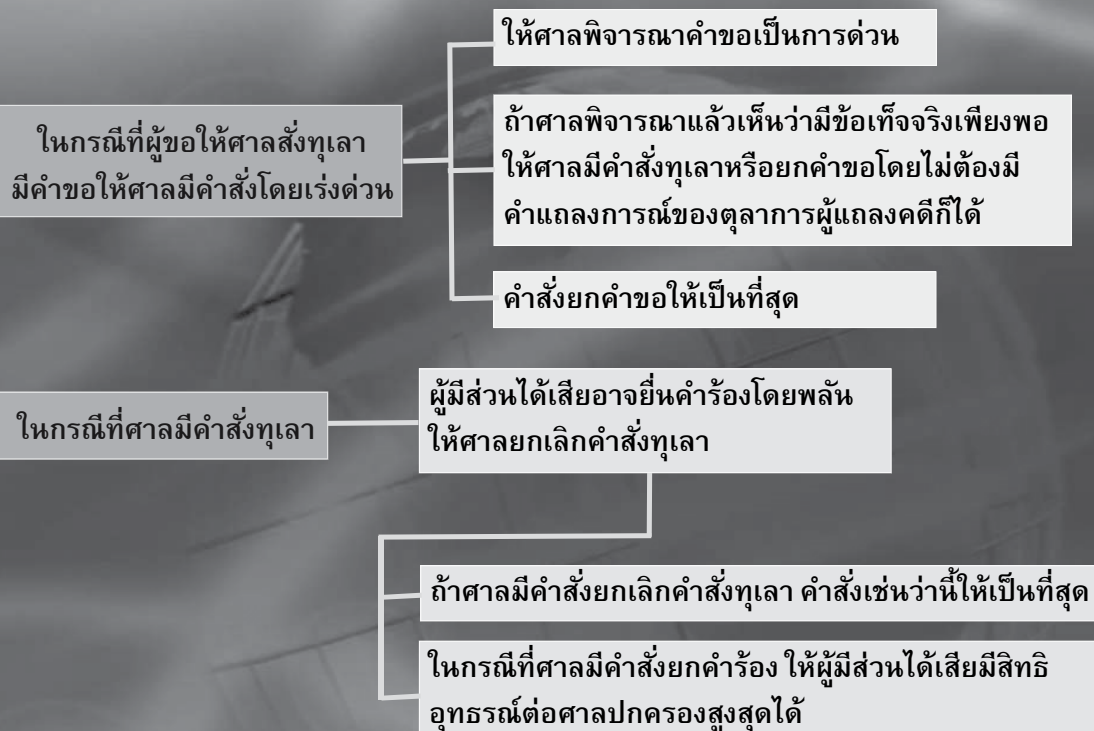
148

การสั่งทุเลา

- แม้ไม่มีคำขอ แต่ศาลเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ศาลมีอำนาจที่จะสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นได้
(ข้อ 71 วรรคสอง)
- ศาลมีอำนาจสั่งทุเลา ถ้าครบเงื่อนไขดังต่อไปนี้
 - (1) ศาลเห็นว่ากฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นน่าจะ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 - (2) การให้กฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิด ความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขภายหลัง และ
 - (3) การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไม่เป็นอุปสรรคแก่ การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ

(ข้อ 72 วรรคสาม)

149

(ข้อ 72 / 1)

150

ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทุเลา ต่อศาลปกครอง
สูงสุดได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งหรือทราบ
คำสั่งศาล โดยผู้อุทธรณ์อาจมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมี
คำสั่งระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลา ไว้เป็น
การชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์ได้

(ข้อ 73 วรรคหนึ่ง)

151

วิธีพิจารณาแบบเร่งด่วน

ม. 59

ว. 3

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือโดยลักษณะแห่งคดี
มีความจำเป็นที่ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาคดีเป็นการเร่งด่วนหรือเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม
การส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้คู่กรณีทราบตามวรรคสอง จะส่งล่วงหน้า
เป็นเวลาอันสมควรแต่ไม่ถึงเจ็ดวันก็ได้โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีด้วย

ระเบียบฯ

ข้อ 49 / 2

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำฟ้องใดเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์
ครบถ้วนและเป็นเรื่องที่ศาลจำต้องพิจารณาพิพากษาโดยเร่งด่วน

เพราะมีกม.กำหนดเวลาในการพิจารณา
พิพากษาไว้เป็นการเฉพาะ
หรือเพราะเหตุอื่นใด

ซึ่งหากจะดำเนินกระบวนการพิจารณา
ในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุป
สำนวน และการนั่งพิจารณาคดีและ
การพิพากษาคดีตามขั้นตอนปกติ

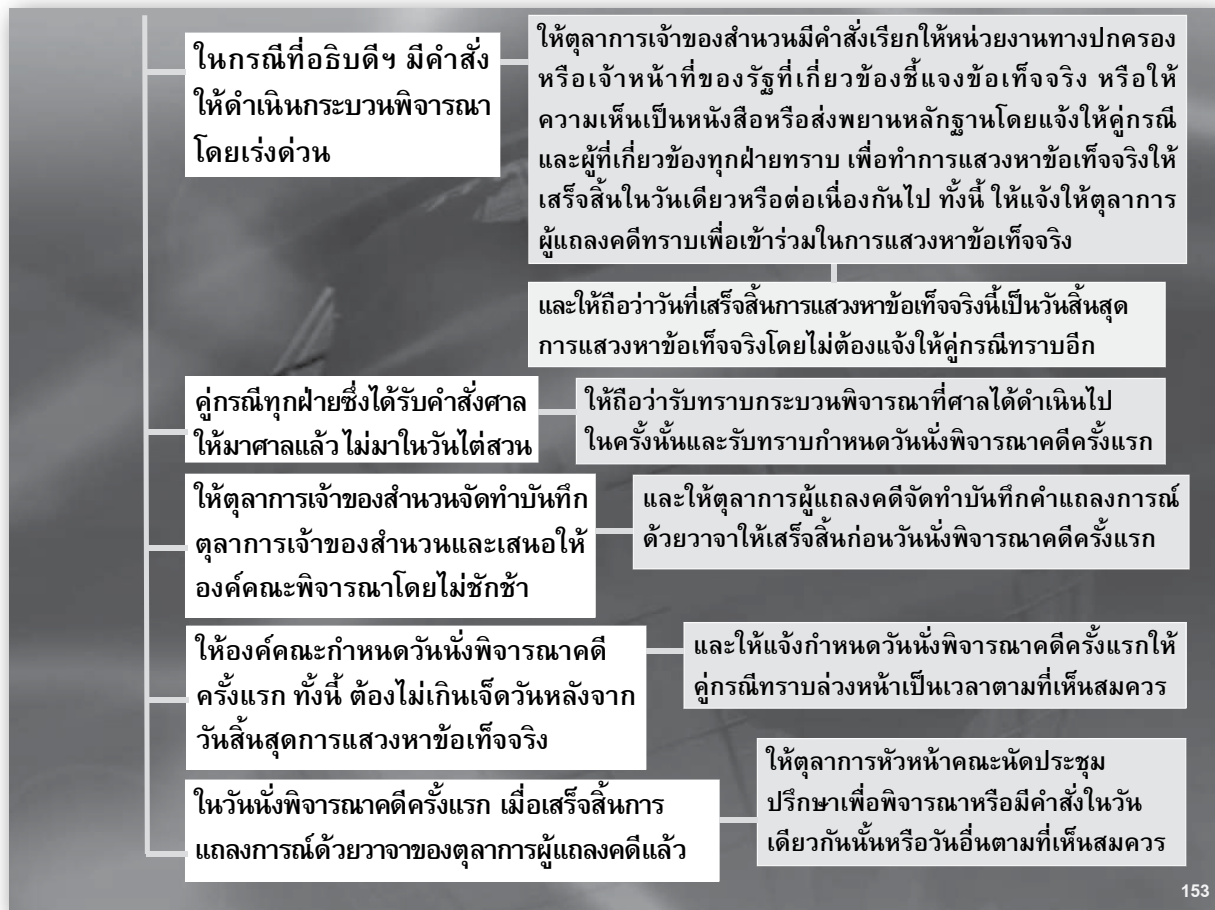
อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
แก่ผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยา
แก้ไขในภายหลัง หรือ

อาจเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงาน
ของรัฐ หรือแก่บริการสาธารณะ

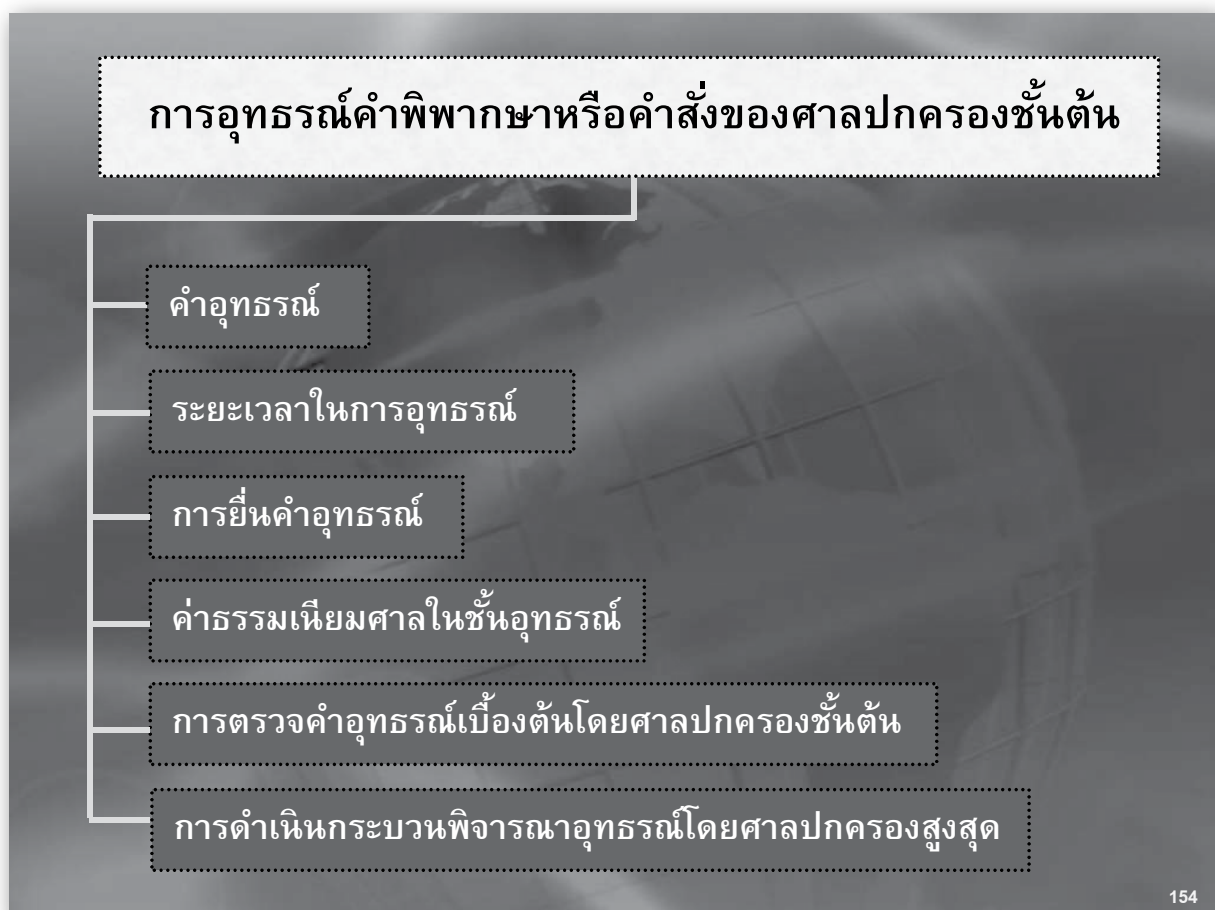
เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนรับคำฟ้องไว้
พิจารณาแล้ว ให้เสนอองค์คณะโดยด่วน
เพื่อหารืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้
พิจารณามีคำสั่งโดยไม่ชักช้าให้ดำเนิน
กระบวนการพิจารณาโดยเร่งด่วน

(มีต่อ)

152

153

154

คำอุทธรณ์

คำอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องระบุ

- (1) ชื่อผู้อุทธรณ์และคู่กรณีในอุทธรณ์
- (2) ข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น
- (3) คำขอของผู้อุทธรณ์
- (4) ลายมือชื่อผู้อุทธรณ์

(ข้อ 101 วรรคหนึ่ง)

(มีต่อ)

155

คำอุทธรณ์ (ต่อ)

ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นในการยื่นอุทธรณ์

- ผู้อุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์และต้องเป็นข้อโต้แย้งที่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น
- แต่ถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้อุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้

(ข้อ 101 วรรคสอง)

156

ระยะเวลาในการอุทธรณ์

การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจากศาลและคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาฯ กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่างพิจารณาได้ ให้กระทำภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด

(ม.73 วรรคหนึ่ง)

157

การยื่นคำอุทธรณ์

คำอุทธรณ์ให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

(มาตรา 73 และข้อ 102)

158

ค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

ถ้าทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์เป็นอย่างเดียวกับในศาลปกครองชั้นต้น
ให้ผู้อุทธรณ์เสียตามทุนทรัพย์เช่นเดียวกับในศาลปกครองชั้นต้น

แต่ถ้าผู้อุทธรณ์ได้รับความพอใจบางส่วนตามคำพิพากษาหรือ
คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วและทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์
ต่ำกว่าในศาลปกครองชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์เสียค่าธรรมเนียมศาล
ในชั้นอุทธรณ์ตามทุนทรัพย์ที่ต่ำนั้น

(ข้อ 103)

159

การพิจารณาคำอุทธรณ์โดยศาลปกครองสูงสุด

- (1) ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนหรือเป็นคำอุทธรณ์
ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือที่ยื่นโดยผิดระเบียบฯ ให้เสนอองค์คณะสั่งยกอุทธรณ์นั้น
(ข้อ 108 วรรคหนึ่ง)
- (2) ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่
ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ให้เสนอองค์คณะเพื่อมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์และ
สั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (ข้อ 108 วรรคสอง)
- (3) ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้ส่งสำเนาคำอุทธรณ์
ให้คู่กรณีในอุทธรณ์ทำคำแก้อุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์
(ข้อ 109 วรรคหนึ่ง)

160

- (4) หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งอุทธรณ์ได้แล้ว ให้จัดทำบันทึกของตนเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป (ข้อ 110)
- (5) ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิพากษาหรือมีคำสั่งดังต่อไปนี้
- (ก) หากเห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นกรณีที่ไม้อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบนี้ ให้พิพากษายกอุทธรณ์นั้นโดยไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นแห่งอุทธรณ์
 - (ข) หากเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นถูกต้อง ไม่ว่าด้วยเหตุเดียวกันหรือเหตุอื่น ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งยืนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น
 - (ค) หากเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นไม่ถูกต้อง ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งกลับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่
 - (ง) หากเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นถูกบางส่วนและผิดบางส่วน ให้พิพากษาหรือมีคำสั่งแก้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยพิพากษาหรือมีคำสั่งยืนบางส่วน กลับบางส่วน และพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ในส่วนที่กลับนั้น
- (6) การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดจะอ่านเองหรือจะสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่านก็ได้ (ข้อ 114)

161

การขอให้พิจารณาคดีใหม่

บุคคลและกรณีที่สามารถขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้

ม. 75
ว. 1

ในกรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้น อาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นที่ยุติแล้วเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ
- (2) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้ว แต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา
- (3) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม
- (4) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับข้อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

เงื่อนไขในการขอให้พิจารณาคดีใหม่

ม. 75
ว. 2

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมา โดยมีใช้ความผิดของผู้นั้น

ว. 3

การยื่นคำขอให้พิจารณาคดีหรือมีคำสั่งใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอหรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาคดีหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ไม่เกินห้าปีนับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด

162

กรณีที่ต้องมีการบังคับคดีปกครอง

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1)

ในกรณีที่ศาลมีคำบังคับ

สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่ง

สั่งห้ามการกระทำอื่นใด

คดีที่มีการฟ้องให้ศาล
มีคำพิพากษาแสดงความเป็นอยู่
ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น

โดยหลักแล้ว ไม่ต้องมีการบังคับคดี
เพราะกฎหรือคำสั่งถูกศาลสั่งให้เพิกถอนแล้ว

แต่ในกรณีที่ศาลได้กำหนดเงื่อนไขในการเพิกถอนกฎหรือคำสั่ง
ก็ต้องมีการติดตามให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไข
ที่ศาลได้กำหนดไว้

หรือในกรณีที่ศาลสั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งโดยให้มีผลย้อนหลัง
และมีข้อสังเกตให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนสิทธิอันพึงมีพึงได้ ก็จะมีการ
ติดตามว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อสังเกตหรือไม่
ซึ่งมิใช่เป็นการบังคับคดี

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตาม ก็ต้องมีการบังคับคดีต่อไป
ตามมาตรา 75/1 – มาตรา 75/4

โดยหลักแล้ว ไม่ต้องมีการบังคับคดีเพราะศาลได้รับรองสิทธิหรือ
หน้าที่ของผู้ฟ้องคดีไว้ในคำพิพากษาแล้ว

แต่ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ยอมดำเนินการให้เป็นไปตามคำบังคับของ
ศาลปกครองก็ต้องมีการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา 75/1 – มาตรา 75/4

163

การบังคับคดีปกครอง

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2)

ในกรณีที่ศาลมีคำบังคับสั่งให้หัวหน้าหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง
ปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตาม ก็ต้องมีการบังคับคดีต่อไป
ตามมาตรา 75/1 – มาตรา 75/4

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) และตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4)

ในกรณีที่ศาลมีคำบังคับสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี
ชดใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือ
กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตาม ก็ต้องมีการบังคับคดีต่อไป
ตามมาตรา 75/1 – มาตรา 75/4

คดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (5)

ในกรณีที่ศาลมีคำบังคับสั่งให้บุคคลกระทำ
หรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้
เป็นไปตามกฎหมาย

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตาม ก็ต้องมีการบังคับคดีต่อไป
ตามมาตรา 75/1 – มาตรา 75/4

164

การดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตาม ป.วิ แห่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการบังคับคดีปกครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัตินี้ และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ม.75/1 ว.1)

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด มีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง และเพื่อบังคับตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง (ม.75/1 ว.2)

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งศาลปกครองแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่มีคุณสมบัติตามที่ ก.ศป. กำหนดมีหน้าที่ปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ในระหว่างการพิจารณาเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของ ศาลปกครอง (ม.75/2 ว.1)

ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจมอบหมายให้เอกชนหรือบุคคลอื่น ปฏิบัติการแทนภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าพนักงานบังคับคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบของ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด (ม.75/2 ว.2)

มีต่อ

165

เมื่อความปรากฏแก่ศาลปกครองหรือ คู่กรณียื่นคำขอหรือเจ้าพนักงานบังคับคดี รายงานต่อศาลปกครองว่าคู่กรณียังไม่ ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองหรือ มีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับ ของศาลปกครอง

เมื่อปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับ ของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วนหรือ ปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาหรือไต่สวนและมี คำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตาม คำพิพากษาหรือคำสั่งหรือมีคำสั่งใด ๆ เพื่อให้ การบังคับคดีเสร็จสิ้นโดยเร็ว (ม.75/3)

ให้ศาลปกครองไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริง

ถ้าศาลปกครองได้ไต่สวนแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริง เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า การที่มีได้ปฏิบัติตาม คำบังคับของศาลปกครองให้ถูกต้องครบถ้วน หรือปฏิบัติล่าช้าเป็นไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้หน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติ ตามคำบังคับชำระค่าปรับต่อศาลปกครองตาม จำนวนที่สมควรครั้งละไม่เกินห้าหมื่นบาท ทั้งนี้ ศาลปกครองอาจแจ้งผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่หรือสั่งการหรือลงโทษทางวินัย ต่อไปได้ และแจ้งผลให้ศาลปกครองทราบ

มีต่อ

166

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ที่ให้ชำระค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ศาลปกครอง
อาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของ
บุคคลนั้นได้

ให้นำความในมาตรานี้ไปใช้บังคับกับกรณีที่
หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งกำหนดมาตรการหรือ
วิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณี
ที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี
ตามมาตรา 66 หรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรด้วย
โดยอนุโลม

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
มีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการปฏิบัติตามมาตรานี้ได้
(ม.75/4)

167

วรรณกรรมแนะนำ

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . คำอธิบายกฎหมายปกครอง , พิมพ์ครั้งที่ 29.
(กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง , พิมพ์ครั้งที่ 13 . (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่, พิมพ์ครั้งที่ 11 . (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . คำอธิบายกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและ
วิธีพิจารณาคดีปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 12. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

168

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . กฎหมายรัฐธรรมนูญ แนวคิดและประสบการณ์
ของต่างประเทศ , พิมพ์ครั้งที่ 6. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2560).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . กฎหมายมหาชน วิวัฒนาการของกฎหมายมหาชน
ในต่างประเทศและในประเทศไทย , พิมพ์ครั้งที่ 6 . (กรุงเทพฯ :
วิญญูชน , 2563).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . กฎหมายปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
และการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการประเภทต่าง ๆ.
กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2560).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . กฎหมายปกครองเกี่ยวกับการศึกษา. (กรุงเทพฯ :
วิญญูชน , 2560).

169

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . กฎหมายปกครองเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และ
การบริหารพัสดุภาครัฐ, พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . รัฐและนิติบุคคลมหาชน. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน ,
2561).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . องค์กรอิสระ : ข้อพิจารณาทางกฎหมายมหาชน.
(กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2561).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . กฎหมายเกี่ยวกับวินัยการเงินการคลังของรัฐ วิธีการ
งบประมาณและการตรวจเงินแผ่นดิน, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ :
วิญญูชน , 2563).

170

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . ข้อควรรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2562).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . ความรับผิดชอบของรัฐ : ความรับผิดชอบละเมิด และ
ความรับผิดชอบโดยปราศจากความผิด. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

ชาญชัย แสวงศักดิ์ . สัญญาของทางราชการ : กฎหมายเปรียบเทียบ.
(กรุงเทพฯ : วิญญูชน , 2563).

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

**อาคารจอดรถ 5 ชั้น (BC) ชั้น 5 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
เลขที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210**

 โทร. 0 2199 5400

 โทรสาร 0 2143 7715

 E-mail : info@otcc.or.th

 www.otcc.or.th